

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 6 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnep után is.

II. év.

Budapest, 1898, vasárnap, márczius 13-án.

72. szám.

Másutt és itthon.

(K. J.) A genialis német császár volt az első, aki bátran kiállt a világ színe elé és azzal a meglepetésekre hajlandó öszinteséggel, mely őt jellemzi, hirdette, hogy a világ politikai irányzata megváltozott. Egyszermind erős hajóhadat kért népeitől, mert a népek sorsa, úgy mondá, nem országaikban, hanem tengerentuli tartományaikban, a távol világrészek földjén fog ezentul eldőlni; Európában csak az lesz ur, aki a tengeren is ur lesz. Ezt kimondván, nyomban küldé Henrik herceget a kínai vizekre.

Nagy horderejű szó volt az, melyet akkor Vilmos császár világgá kiáltott. Egyenes értéken kívül még az a titkos értelme is volt, hogy Németország nem kénytelen többé szomszéd elleneit folyton szemmel tartani, hogy azoktól most már nyugodtabban élhet, mert a versengés tere át van téve a távol déli és keleti földrészek tartományaiba, hol a hódítás dicsősége együtt jár a civilizálás munkájával.

A császári szózatra hirtelen világosan kezdtek látni a népek. Megértették és az eddig tett számítások határain túl is mérlegelni kezdték az angolok politikáját, melyben ősi és nemzeti hagyomány volt az, amire most a császár utalt. Átláttak a francziák nagyszabásu tervein, melyek keresztülvitelért a fiatal köztársaság annyi vért áldozott Tonkingban és utóbb Afrika keleti részein. Világosabbá lett előttük Oroszország magatartása is,

mely félreismerhetetlenül mutatta, hogy a czár kicsinyli a végóráit selyő török szultán koldusörökségét és határtalan ambíciójára méltóbb, nagyobb tárgyra, ázsiai birodalmának kikerekítésére és hasznosítására vetette szemét.

Meg is indult azonnal a nyílt tusa. Oroszország hatalmába vette Port-Arthurt, a kínai birodalom fővárosához vezető tengeri kapu jobbik félfáját; szerződésre kényszeríti a kínai császárt, hogy adja neki ehhez bérbe Talien-Want és engedjen vasutakat építeni ázsiai Oroszországból ezekhez a fontos megszállási pontokhoz. Anglia ezen fölháborodott; nyíltan kimondatta államférfiai által, hogy veszélyeztetve látja kelet-ázsiai kereskedését és viszont arra törekedik, hogy hatalmába kerítse a Chou-San szigeteket és meghosszabbítsa a birmaniái vasutat.

Afrika felerészben az angoloké; ami belőle megmaradt, azt a francziák és németek osztják meg maguk között, sőt még Olaszország is harapott belőle egy falatkát.

Általános a világon a tudat, hogy a jövő században nagy hatalom csak az lesz, melynek a keze messze fog érni s ahová ér, ott teljes sulylyal fogja tartani a gyepőt. A rozoga hagyományok ereje megszűnik. Felismerték az országok sorsait intéző férfiak mindenfelé, hogy a társadalmi osztályok többé el nem nyomható viaskodását csak fokozottabb jólét teremtése által lehet enyhíteni és a békésebb küzdelem határain belül megtar-

tani. Tudja és vallja mindenki, hogy ama fokozottabb jólét csak a terjedelmes gyarmatozás alapján állhat elő, mert a gyarmat az, mely az anyaország munkáját készségesen értékül fogadja. Általános Európában a terjeszkedés és a más jellegű jövő előkészítése. Sőt még az önmagában elégedett nagy amerikai köztársaság is fosztogató hadjáratra készül az öreg Spanyolország ellen. Mindenki foglal; mindenki hódít; mindenki szerez. A világ minden sarkán megindult a nagy berendezkedés. A jövő biztosításának emez egyetemes impozáns folyamatában egyetlenegy nagy hatalom áll télen, mint egykedvű szemlélője az történőknek: ez a nagy hatalom Ausztria-Magyarország.

Az osztrákok és magyarok, azok nem hallják a népek parancsoló szükségének szavát; és ha hallják, nem hallgatnak rá. Mi a magyarnak Ázsia? Onnan mi régen eljöttünk. Ott mi hamarabb voltunk, mint a francia hajóslegények. Oda elég, ha közülünk elmegy egy unatkozó gróf ige-gyököket keresni, Mi nekünk Afrika? Ott csak meztelen emberek vannak, akik kecske-csülökkel akasztják tele magukat és mozsárba tört köleskását esznek. Aztán ki menjen oda? Hát vannak nekünk éhes és sovány káplánjaink, kik előszeretettel árulnak bibliákat vad embereknek? Vagy kövér káplánjaink, akiket megegyenek? Mi közünk nekünk ezekhez? Nekünk egész más dolgunk van.

Nekünk első sorban arra kell figyelniünk, hogy kinek van választó kerülete.

Kinyilik az idő.

Mikor a gyerekek azt kiáltják az utcán: „Egy a rugásdőlé biccz!”, akkor egyszerre itt van a tavasz. A többi, az semmi. A fű is mutatkozik már, de hiszen fű van a hó alatt is, az nem sokat ígér. A nap is melegebb egy kicsit, de a nap is csalóka, mert elbuvik. Némely napokon van egy kis por és itt-ott hogár mászik a fán, de az mind nincsen annyi, mint mikor a gyerekek előkeresik a tavalyi dőlét, az ütőfákat s verik a dőlét, a dőlé meg veri be az ablakot. (Nyáron úgy sincs annak értelme.) Néhol már jáczintusok vannak az ablakokban és a kutya hagyogolja már el a téli bundáját, ami szintén tavaszt jelent. A galambok kijárnak tollászodni a ducz elébe, a kakas hangja élesebb, fahordó kocsik már nem látszanak s ennek arányában kémény is kevesebb füstöl. Ellenben emberek láthatók, kik ásóval és kapával haladnak egy, vagy más irányban. A föld még álmodik, de már illata van. Nemsokára mindenfelé hasogatni kezdik a hátát, szegény, rendszerint erre ébred álmából. Kezdődik a munka s ennél fogva több vidámság van az arcokon, mint télidőben. Az utcán már mezteláb hanczuroznak a gyerekek s egész csöpp magzatok henteregnek a fák alatt. Azért némely része mégis megmarad. Ilyen a mostani

Tajgetősz s aki hogy közülök megmarad, az bizonyosan egészségesebb, mint aki meghalt.

Öreg emberek kiülnek a házak ajtajába, sütkérezés szempontjából. A napnak külön melege van, mint a kályhának és ha a vén égjáró kidugja a fejét a föllegek közül, a pókok is előbujnak az ereszes alól. Nemsokára kezdődik rájuk is a jó világ, majd jönnek a legyek, a Katalin-bogarak s egyéb állatok, mik azért születnek, hogy megétessek. Ez mind a pókoké lesz, mert madár, még nincs. Még a verebek is elmentek a házak közül a földekre lakmározási ügyekben. Kezdi ugyanis terítgetni asztalait a mezőkön az Isten.

Odakint már jó világ van. Az iskola be- szűnik s a gyerekek a magyarok története helyett a libahajtó ostort forgatják a kezükben. A tehén tejének a friss füvektől egyszerre nagyon jó ize kezd lenni és abban dustálkodnak, ami nem is baj, mert a szelemenfáról igen fogy a füstölt oldalas. A tanyai kutya éhes ilyenkor s ha lánczairól szabadulhat, nyulakat fogdos és meg is eszi gombóc nélkül. A hámat bekenik s kiteszik kocsirudon a napra száradni. Reggelenként kőd van és sűrű harmat, ábban mezteláb járnak s attól erősödnek. Továbbá több más ilyenféle dolgok vannak a tanyákon.

A Tiszaszélen pedig a partí korlátokhoz egyre több ember támaszkodik könyökkel.

Vizenjáró emberek és partszéli népek ezek. A napfény, amely végigszalad az áradó folyón; apránként előesalja a téli állásokból a lomha nagy fekete hajókat. Szép sorjában következnek fel s testükkel a parthoz állnak a fényes víz fölött szegély gyanánt, mint fehér ködmönön a fekete báránból való prémezet. A tulsó parton huzzák föl őket sok rossz macskalovakkal torontáli szerbek, ez ugyanis nekik már rég idő óta foglalkozásuk és a magyaroknak nem jut eszébe, hogy tőlük ezen munkát elvegyék. A magyar áll a lovával a koplalóplaczcson s ha valaki jönne, hogy fél öl fát valahova vigyen, azzal meg is alkuszik s kötelmeit ez irányban teljesíti. Ama más vállalkozásba azonban nem fog. Ugyanis maradjon mindenki a saját tanulmányánál.

A hajókon is a kormányosok tesznek ilyenkor tanúságot tanulmányaikról és azt nézik azok a népek, akik a kőparton vannak két könyökkel. Ez itt a nyilvános vizsgálat, hogy a tulsó partról, mikor a ráczok lelébdják s lovakról a kötelet, a maga emberségéből mint tud átjönni az innenső oldalra. Ki miként tudja kiszámítani az erőt. Az ár erejét, a meder porondját s ilyeneket. A partiak ezt nézik, egyéb foglalkozás hijával lévén. Foglalkozás még nem igen van a parton, a hajók még csak állnak s várják a kereskedőt,

Aztán fönn kell tartanunk a csipős közbeszólás nemes hagyományát. Minisztereket kell nyugtalanítanunk. Főispánokat kell üldöznünk. Stilizáló bizottságokat kell foglalkoztatnunk. És mindenekelőtt a németnek kell körmére néznünk. Sok ez egy nemzetnek!

Az osztrákok pedig még annyira sincsenek, mint mi vagyunk. Azoknak az egész közügyük plane csak akörül forog, hogy a német hivatalnoknak tótul kelljen-e tudni, a tótnak pedig németül? Ezért az egy kérdésért készek behunyt szemmel az abszolutizmus örvényébe rohanni.

Látván mindezeket, valóban elszorul szívünk arra a gondolatra, hogy mi lesz belőlünk harmincz év múlva, amikor talán már kimerítettük a homouzion-ok haszontalan tárházát; amikor körülöttünk mindenki nagy, gazdag, tekintélyes és hatalmas lesz, mi pedig még mindig lesni fogjuk fondor titokzatossággal, hogy vajjon kié lesz végül is az a bizonyos „szandsák.”

Távol áll tőlünk, hogy nagy világhódító terveket kérjünk politikusainktól; nem akarjuk békebontó actiókra serkenteni azokat, kiknek csendes álmaink felett örködni lélekemelő hivatásuk. Csak azt az egy véleményt kockáztatnók, hogy politikus uraink, akiknek tehetségükre és lelkiismeretükre van bizva egyrészt az ország sorsa, talán végre mégis csak meggondolhatnák, hogy elég volt már a személyes hiúságok, az egyéni elégtételek, az apró-cseprő bujdosdi játékok politikájából. Nézzenek körül Európában és az egész világon. Mindenütt lélekszakadva munkálkodnak az emberek a jobb jövő megalkotásán, az anyagi jólét fejlesztésén, a népek és nemzetek olyforma megedzésén, hogy a jövő kikerülhetetlen küzdelmeiben megállhassanak és örökre el ne bukjanak. Mindenütt készülnek; mindenütt szervezkednek; mindenütt van remény,

terv, élet; mindenütt van politika; csak nálunk van — taktika.

Valóban meg kellene nekünk elégednünk e száraz kenyérmorzsával, mely a népsorsok intézésének gazdagon megpakott asztaláról aláhull? Igazán ne volna számunkra a gondviselés könyvében más megírva, mint közbeszólás, föli-irat-stilus és választási hajszja?

Mi ezt nem hisszük! És ezért emeljük föl szavunkat a gyermekes cseljárték ellen, mely országos ügyeinkben folyik.

Magyarország nem lehet örökké a személyes vágyak, a csoportgyűlölségek áldozata. Embereijük meg végre magukat! Különben elmegy mellettünk a világ.

POLITIKAI HIREK.

Vasuti javaslatok. A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnöklése alatt ma ülést tartott, amelyen a Gabela-boccho di cattarei keskenyvágya vasutnak, valamint a Trebinje és Gravosa felé vezeiendő szárnyvonálnak építéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Justh Gyula elvi álláspontból nem fogadta el a boszniai vasutról szóló javaslatot. Báró Bámfy Dezső, báró Dániel Ernő és Lukács László miniszterek felvilágosításai és Hegedűs Sándor, Széll Kálmán, Gyurkovics György és Gajári Ödön felszólalásai után a bizottság a javaslatot elfogadta.

Az evangélikusok egyházi szolgálata. Az ágostai hitvallású evangélikus egyház küldöttsége Radó Kálmán valóságos belső titkos tanácsos vezetésével ma a Wlassics Gyula kultuszminiszternél tisztelettel és neki is átnyújtotta annak a memorandumnak egy példányát, amelynek tartalmát már lapunk legutóbbi számában közöltük. Radó Kálmán ezúttal is kijelentette, hogy indokoltnak tartaná az egyházi alap dotációjának a felemelését.

A miniszter mindenekelőtt kijelentette, hogy a lelkészi jövedelmek kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot a kormány csak a lelkészek létminimumát biztosította. Ez a törvényjavaslat nem a lelkészek állásának és fizetésének rendezéséről szól, csupán azon akar segíteni, hogy egy meghatározott létminimumig kiegészítse a lelkészek jövedelmét. Ugyanazon kvalifikáció mellett pedig épen nem volna méltányos különböző mértéket alkalmazni. A létminimum természet

hozza tehát magával, hogy egy törvényben a kvalifikáció különbségéhez mérten egyenlő elvek szerint történik a megoldás. Határozott félreértés ezen törvényjavaslatnak az, mintha ezzel a költségvetésből a különböző czelmeknél nyújtott egyházi szolgálások megszűnnék. Megnyugtatóul kész a törvényjavaslatba felvenni oly intézkedést, mely e tekintetben minden kételyt kizár. Magától értetődik, hogy az állam a különböző vallásfelekezetek kulturális és egyházi szükségletei elől ezek fejlődéséhez képest el nem zárkozhat. Habár a kormány arra nem vállalkozik, hogy a felekezetek összes egyházi és iskolai szükségleteit az állam fedezze, mert ez a szekularizáció és a többi egyházi alapok konfiskálására vezetne és ezt a kormány feltétlenül kizártnak kívánja tekinteni, mert ez az egyházi autonómia tökéletes megsemmisítése volna, mégis az 1848: XX. tcz. 2. §-ban lefektetett viszonyossági elv alapján a bevett vallásfelekezetek iskolai és kulturális szükségleteinek támogatásáról, istapolásáról gondoskodni köteles. Az ellen tiltakozott a miniszter, mintha az egyház autonómiáját a kormány sérteni akarná, de viszont lehetetlennek tartja, hogy az állam segélyezze azokat, akik esetleg hazafiatlanok.

A miniszter még több módosítást helyezett kérésbe, ami a küldöttséget megnyugtatta.

Radó Kálmán megköszönte a miniszternek, hogy a felvilágosításokat megadta és behatóan nyilatkozott a kérdésről.

Egy kis vihar.

(Az országgyűlésből.)

A képviselőház ma általánosságban elfogadta a negyvennyolczas alkotások megünnepléséről szóló javaslatot. Ennyivel körülbelül délig elkészült, pedig a mai napon két érdekes felszólalás is volt, amennyiben Szivák Imre és Rohonczy Gedeon egy-egy rövid beszéddel kötötték le a Ház figyelmét. Szivák az igazságügyi bizottság felirati javaslatát védelmezte s arra próbálta kapacitálni a törvényhozást, hogy a szükséges javításokat a részletes tárgyalás során tegye meg a javaslaton. Rohonczy meg épen eredeti indítványával állt elő, hogy a nemzet az idén, április 11-én üljön ugyan meg az ünnepet, de egyébként már a törvény is márczius tizenötödikét állapítsa meg a nemzeti ünneplés napján.

Máskülönben az utolsó pillanatban báró Bámfy miniszterelnök felvilágosította a Házat, hogy ezek az indítványok még koraiak, mert

aki majd vitet velük valamit erre vagy arra. Ámbár a buza ezúttal nem sok, ami vitethetődjön, ennél fogva az emberek, akik a vízből élnek, a partról bámulnak bele a folyóba. Simán és hangtalanul szalad a víz. A zsákoló hatalmas vállainak sem akad munkája eddig, vállait tétlenül viseli az ember. Más dolog akadhatna ugyan, például a kertekben kezdik már a földet forgatni meg mi egyéb, de a zsákoló ilyesmire nem vállalkozik. Az ügyvéd sem megy embert gyógyítani, az orvos sem jár pörös ügyekben bíró elé. Ugyanis maradjon mindenki a saját tanulmányánál.

Igy állnak hát az emberek és pipáznak. Ez igen szomorú foglalkozás, a füst eregetése.

— Most tisztán csak az államnak dolgozunk — véli egy s bölint rá hallgatag a többi.

Jönnek már lefelé az oláhok a tutajjal. Jó frias az idő még, de biz ők már csak egyszerű fehér ruhában vannak, ami igen jó egészségre mutat. Füstöl a tutajon a bőgre alatt a tűz, abban az ebéd föl, krumpli, sósvizben, ha ugyan a só még el nem fogyott. Szokása neki, hogy néha elfogy, mert az is csak úgy van, mint minden értékes dolog: amíg sok van haló, nagyon rájárnak.

Valaki elébem áll és azt mondja:

— Nini, maga az, uram?

— Az ám, én vagyok.

Fiatkosforma férfi barna kabátban, csizmában. Szőke bajusza lefelé lóg, az arca amaz egyszínű barnapirosak közül való, amilyent már csak a pusztán lakóknak ad az Isten. Valahonnan ismerős a szemé állása, a bajusza, de nem tudom honnan.

— No — mondja — de régön szerettem volna látni magát. Hát ismer-e még?

— Emlékszek magára. Hát hogy van?

— No — mondja megint — ügyünk van idebent, hát begyűttünk. Már sohase hittem, hogy látom valamikor.

Igen nagy örömmel mondta a szavakat s hogy tévováztam, segített az emlékezetnek.

— Maga a tizenhatnál volt . . . (már hogy a tizenhatodik századnál).

— Az ám, én ott.

— Én mög a tizenötötnél.

— Ott . . .

— Tudja, oda lent. Egy barákban lakunk Boszniában.

Ez nem ma történt, sem tegnap, de most mégis egyszerre az eszembe jut. Az ám. A bajusza nem volt ilyen vastag, sem ilyen lógós, a tartása is mintha egyenesebb: ez csak ugyan a káplár . . . a káplár . . . nem tudom a nevét. Mégis, milyen ritkaság így találkozni. Ó igen örült, hogy már kezdtem rá vélni s hogy így csendesen, tiszta lélekkel mosolygott, épen az a csendes, szelid fiu volt ismét, mint

akkor lent a Limparton. Az ember szíve még sem változik úgy el, mint a bajusza.

— Ugyan a nevemre emlékszik-e még?

— Bizony — mondtam szemoruan — nem emlékezem. Elfeledtem.

Nem bántódott meg rajta a régi cimborák s azonnal mondani kezdte:

— Dékány Mihálynak hívnak engem. (Hirtelen eszembe jutott a kiáltás odalentől: káplár Dékány!) A Balástyából, a felső tanyán. Ott lakunk mink.

— Ottan?

— Hát — felelt szeretettel régi harcostársam (bár nem öltünk mi annak idején sem senkit). Dékány Mihály. — Ugyan hát családja van-e?

— Van.

— Kis családok is?

— Azok is. Hát ugyan magának vannak-e kis családjai, Dékány?

Szép szelid szeméit elfutotta a könyharmat a kérdésre és oly igen nagyon sajnálatra méltó volt ebben a perczen Dékány Mihály. Lassan felelt, huzódózva és arca akkora fájdalmat mutatott, hogy szinte látszottak rajta a gondolatai.

— Vótak — felelte. — De elhaltak. Időtlenök vótak.

Azt nevezik időtlennek, aki a fogantatás után hét hónapra születik. Az ilyen csemete

a szabályok szerint egyelőre csak a törvényjavaslat tárgyalása van soron, míg a felirati javaslatra csak az ünnepelés módozatainak megbeszélésénél lehet intézni. A miniszterelnök figyelemzete után tehát általánosságban elfogadták a törvényjavaslatot s az indítványokat egyelőre elhalasztották.

Az ülés pedig voltaképpen csak itt fordult érdekesebbre.

Nem, mintha fölöttébb érdekes témát kerültek volna sorra! Oh nem. Kérvények tárgyalása és egy miniszteri válasz ígérkezett mindössze. De az elnök Láng Lajos tévedésből megfordította a sorrendet s a kérvények előtt szólította fel az igazságügyminisztert, hogy válaszoljon Mócsy valamelyik régi interpellációjára. Teremtő isten — micsoda vihar keletkezett ebből! A szélsőbal és a néppárt késhegyig ment volna, kényszerítette az elnököt, hogy az ülést függeszse fel, aztán mindhárom meg akarta akadályozni a minisztert a beszédben, mikor pedig minden kísérlete hajótörést szenvedett, a miniszteri válasz fölött a szavazást próbálta elhalasztatni.

— Hétfőn szavazzunk! — kiabáltak ingerülten.

De Tisza István csöndes figyelmeztetésére, hogy a szavazás elhalasztását csak *busz* képviselő aláírásával lehet kéri: a tisztelt szélsőbal bevonta a vitorlákat. Mert szélsőbaliak és néppártiak együtt sem valának huszan, de tizen sem. A szavazás elhalasztását tehát nem sürgették tovább, ellenben az utolsó fegyvert ragadták meg.

— Tessék megállapítani a Ház határozatképességét! — ordították.

Már most, képzeljék el a parlamentet két óra után, amikor az emberek már mi érdekést sem vártak. Bizony nem voltak százan. Az elnök tehát kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. A szünet után azonban a szélsőbal mégsem kérte újból a határozatképesség megállapítását, mert akkor már a közel hetven főnyi többség a katalógus-olvastatással fenyegetőzött s abból baj lett volna. Az egész ellenzékben összesen nem voltak ugyanis többen jelen, csak talán valami öten.

— Hát jó! — dörmögte az öt viharcsináló lemondással — nem kérdezzük, hogy határozatképes-e a Ház.

S így félháromkor végre akadálytalanul határozhatott az egyébként határozatképtelen Ház...

A képviselőház ülése.

Az ülés elején még Szilágyi Dezső elnököl s ő mutatja be a várni választás ellen benyújtott

rendszerint gyáva és semmi módon sem bír erőre kapni. Gyenge asszonyok szüleménye az ilyes. Így történt Mihálynál is. Sajnálkoztam a dolog fölött, mert ezen tényleg lehet sajnálkozni. Mert akárhogy keressük, nincs külön féreg a világon, mint a gyermek. Mikor a gyerek beszélni kezd, hogy az öreg béka úgy mondja: mit varrsz, mit varrsz, és a kicsike béka erre úgy felel, hogy papu-cso-cso-cso-cso — vajjon, emberek, van-e ennél később gyönyörűség? Lám, ebből Dékány Mihálynak nem jutott.

— Hát ez szomorú — mondom.

— Az ám — szól Mihály. — Mán bele-törődtem. Most is szomorúságba vagyok idebent.

— Ugyan?

— Hát igen — felelte — mert most két hete möghalt az apánk. Aztán vég röndeletibe nem egyformán osztotta fel a vagyont.

Az ismert krajczáros gyűrűcepipaszár állt ki Dékány Mihály boszniai czimborám zsebéből s kissé nevetve tekintetem föl a szomorúságok után reá.

— Hát hogy? — kérdeztem.

— Hát majd a közjegyző urhoz megyünk — válaszolta.

— Muszáj?

— Muszáj — szól határozottan. — Tudja, édes apánk mégis jobban szeretett minket, érficsalédöt, akik mindig körülötte vótunk,

petítiót is. Később azonban Láng Lajos váltja fel az elnöklésben.

Napirenden van a negyvennyolczas alkotások megünnepeléséről szóló javaslat folytatolagos tárgyalása.

Április tizenegyedike.

Sima Ferencz nem akar afölött disputálni, hogy márczius tizenötödike ünnepeltessék-e vagy április tizenegyedike? A törvény az áprilisi ünnepelést fogja elrendelni, de ez csak papíron fog maradni. Tizen esztendő óta márczius tizenötödikének napja összeforrott a nemzet lelkével. De a mostani esztendő nem alkalom az ünnepelésre. Ünnepelni csak ünnepi hangulatban lehet s ez ma nincsen meg Magyarországon. Hogy is lehetne, amikor épen az idén nyírbájják sorra a 48-as törvényeken alapuló jogainkat. A kormány tulkapásai már csaknem kiölik a magyar nép lelkéből a lojalitás érzését.

Az elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ez a hang nem egyezik össze az alkotmányos parlament fegyelmével.

Sima Ferencz: Elkeseredés honol a magyar nemzet kebelében s jogosan. A javaslatot általánosságban sem fogadja el.

Szivák Imre: Visszapillantást vet az 1848-iki eseményekre és úgy találja, hogy márczius 15-ikét csak úgy lehetne ünnepelni, ha kegyeletünkkel véteni akarnánk azok ellen, kik márczius tizenötödikén akkor nem voltak Pesten, hanem például a pozsonyi diétán tartózkodtak. Fejtegeti annak helyességét, hogy április tizenegyedike ünnepeltessék és idézi Kossuth Lajost, midőn azt mondja, hogy ő Pestet tekinti ugyan az ország ügyének, de nem indul utána, miután az ország ügyeiben az egész ország képviselőiben kell dönteni. Majd reflektál Barabás tegnapi beszédére és védelmezi az igazságügyi bizottság felirati javaslatát, melynek az volt a kötelessége, hogy közjogi hibák ne legyenek benne. Hangsúlyozza, hogy a sietség-nél fogva csuszott be néhány értelemzavaró sajtóhiba... Lojalis kritikát a bizottság szívesen elűrt, de kritika helyett jobb volna, ha egy konkrét felirati javaslat terjesztetnék elő a tulajdonról. Csak így lehetne oly feliratban megállapodni, mely a Ház minden oldalának megfelelné. Megtörtént Kossuth Lajos egyik gyönyörű beszédének elmondása után is, hogy valaki azt kiáltotta neki:

— Mi bizony mást vártunk! Ily — kritikával szemben tehetetlenek vagyunk. Utasítás nélkül az igazságügyi bizottság most sem fog jobb munkát végezni és azért a Házról utasításokat kér a felirat tartalmára nézve. Foglalkozik Polónyi vádjával, ki azt mondotta, hogy a javaslat történelmi falsumokat tartalmaz.

Polónyi Géza: Fentartom!

Szivák Imre: Igazolja, hogy a „kapcsolt részek”-re vonatkozó részben semmiféle feltűnő nem foglaltatik. Aztán elmondja, hogy az igazságügyi bizottságban Barabás Béla azt mondotta, hogy

mint a lányokat. Így aztán a fiukra többet hagyott.

— Ezért készül hát most a pörlekedés?

— Nem pörlekedés — vélte a régi társ — csak osztozkodás. A lányok (mán asszony valamennyi) szavallnak. Gondolom, más biztatja őket. Pedig érvényös a rönölet, amit apánk tett. De tudja maga is bizonyosan, hogy milyenök a lányok.

— Hát bizony...

— Nono — szól ismét szeliden Dékány Mihály, hát ilyenök. Itt a kész veszekedés. Pedig igazán nem tünám miér? Mindössze nyöcz-nyöczezer forinttal hagyott többet az apánk miránk fíjukra, mint a lányokra...

Így mondta Mihály és elment a közjegyzői urhoz. Aki őt személyesen ösmeri, bár sohasem látta. A kabátja zsebéből pedig komolyan nézett ki a krajczáros gyűrűcepipaszár. Sok krajczáros pipaszárt rághatott el az öreg Dékány, hogy ekkora vagyont hagyott minden aljának s amellet a fiukét még fölözte is nyöcz-nyöczezer forinttal.

Bár hiszen gyűrűczeszárból pipáznak ezek az emberek is itt, a parton. Komoran és szomorun. Ők is hat forintért veszik a csizmát és három évig járnak benne s lám, adologmégis más.

Dékány Mihályék földje ugyanis egy helyben áll, míg az övék, a víz, folyton-folyvást szalad.

Tömörkény István.

a feliratban teljesen helyesen látja visszaadva a nemzet és dinasztia közötti viszonyt, a nemzeti párti részéről azonban senki sem volt jelen. Kéri az igazságügyi bizottság ellenzéki tagjait, hogy vegyenek részt a szerkesztés munkájában. (Helyeslés jobbfelől.)

Polónyi Géza: Ahány szó foglalatik a felirati javaslatban a „kapcsolt részekre” vonatkozólag, annyi falsum van benne. Aki közjogot tanult, tudja, mi a kapcsolt és tudja, mi a kiegészítő rész. Aki tehát valamely felirati aktában a kiegészítő részekről mint kapcsolt részről beszél, az történelmi falsumot, hamisítást végez.

Polczner Jenő: Tanulják meg a közjogot! (Nagy derűtlenség.)

Szivák Imre: Hivatkozik arra, hogy „partes annexae” alatt az erdélyi visszakapcsolt részek értettek és ezeknek a visszakapcsolása nagy vívmánynak tekintetett. Nem vesz tudomást Polónyi új közjogáról.

Rohonczy Gedeon: Érti a kormány álláspontját, valamint a függetlenségi pártét is. Minden nagy államnak van nagy nemzeti ünnepe. Nem szándéka széjjelhuzni, hanem igen is az, hogy a nemzet közelebb jusson a koronához. A nemzet jövőben két nemzeti ünnepet fog ülni: egyet márczius 15-én, a másikat április 11-én.

Hentaller Lajos: Osztrák-magyar ünnep!

Rohonczy Gedeon: Vallási szempontból szól a kérdéshez. Utal az amerikai vallásra, a zsidó vallásra, melyeknek hívei abból, hogy nincs annyi ünnepük, több jövedelemre tesznek szert. Köz- és nemzetgazdasági szempontból hátrányos a sok ünnep. Ezért nem nagyon rajong azért, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslatlalt egy új ünnepet kreálunk. Nézete szerint a leghelyesebb volna az idén április 11-én, de egyébként inkább márczius 15-én ünnepelni. Indítványt nem tesz, de ajánlja eszméjét a Ház figyelmébe.

Györy Elek csak egy rövid nyilatkozatot tesz Szivák beszédére. Kijelenti, hogy Szivák állítása, hogy a felíratért a bizottság valamennyi tagja szolidaritást vállalt volna, legalább is téves. Utal a tényekre, hogy szót is bevalasztották a felírat szerkesztő albizottságba, ott sem járult a felírat szövegéhez eszméjénél és alaphangjánál fogva. Figyelmeztette is a bizottságot, hogy az ott elmondott megjegyzéseit a plénumban is meg fogja tenni. Alapos kifogásai voltak a nemzetiségiekre vonatkozó rész ellen. Amikor az igazságügyi bizottság köszönetet szavazott a szerkesztésért, szóló kijelentette, hogy ő a munka dicsőségéből, vagy annak ellenkezőjéből semmi részt sem kér. (Helyeslés.)

Elnök: Szavazás alá akarja bocsátani a javaslatot. (Felkiáltások: Apponyit zárszó illeti!)

Gróf Apponyi Albert utal rá, hogy indítványa kellően támogatva van és azért megilleti a zárszó, melylyel élni kíván.

Elnök: A zárszót Apponyitól nem akarja megvonni, de tekintettel a Ház tegnapi határozatára, hogy ma kérvények is tárgyaltnak, azt hiszi,

Deák-legendák.

Írta: Mikszáth Kálmán.

A Révai testvérek kiadásában megjelent „Negyvennyolcz, a magyar szabadságharc 1848—49-ben” című pompás műben, melyet lapunk keddi számában fogunk bővebben ismertetni, Mikszáth Kálmán két legendát írt Deák Ferenczről — úgy, ahogy a történelmi tényeket a nép fantáziája átveszi. Az egyik legendát az eleje írt bevezetéssel itt közöljük.

Nem volna egész a Deák nagy alakja, melyhez, hogy hasonlót találjunk — mint egykor egyik szívós politikus ellenfele, Paczolay János mondta — egész Hunyadi Jánosig kellene visszamenni a történelemben, nem volna teljes az ő nyombusa, példátlan tekintélyének és egyéniségének varázsa, hatása ki nem domborodnék, ha kimaradnának, vagy feledésbe mennének azok a legendák, melyeket a nép gyurt meg róla a valódi tényekből ugyan, de a maga hangján és a dátumokat néhol önkényesen rakva össze. Az anyag mind szent valóság, csak a köntöst adta rá a nép, de az is a történelmi adatok szürke kenderéből van szöve, csak ki van egy kicsit színezve. Már azért is érdekesek ezek a legendák, mert az gyakori eset, hogy a történelmi megdézsmálja a regék mézét, ellenben ritkaság, hogy a regé a komoly valósághoz forduljon anyagért.

Szinte érzi az ember, miként születtek a legendák. A magyar nép hallván tetteit, mondásait, hőlcaságát és mindazokat, amik vele történtek, megnyilatkozott mesemondó hajlama s megirigyelte a tündöklő anyagot a történelemtől.

— De kár, hogy mind ez megtörtént; ki-gondolt mesének is elég jó volna.

Így gondolta és elvette a történelemtől kölcsön,

hogy helyes volna, ha a jövő ülésben beszélne. (Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!)

Gróf Apponyi Albert: Nem tartja helyesnek azt a felfogást, mintha április 11-ikével csak a szentesítés ténye, fejedelmi kegy ünnepeltetnék, nem pedig nemzeti jogok kivívása. Nézete szerint a nemzetnek akkor szerzett képvisletéről és a koronás király együttes működéséről emlékeznünk meg és ezért április 11-ike helyesen kitűzhető volt. Az ő indítványával szemben két felfogás mutatkozik. Az egyik a miniszterelnöké, a másik Szivák Imréé. A miniszterelnök felfogásával szemben ragaszkodik a külön bizottság kiküldetéséhez. Azért, mert nem lehet ugyanazon bizottságra bízni az új szerkesztést, melynek első munkálataival nem vagyunk megelégedve. A gyakorlati élet mutatja, hogy bizonyos nehezebb matematikai feladatoknál ugyanabba a hibába esünk, míg távolabb állók rögtön rájönnek a hibára. Nem tisztán stílusi módosításokról van szó, hanem alapos megváltoztatásról. A felirat nem felel meg hűben a történelmi tényeknek. Ha ilyen tévedések egy vezércikkben vagy parlamenti beszédben foglaltatnak, nem baj, de mikor az országgyűlés két Háza a korona első feliratot terjeszt, ily tévedés nem maradhat benn. Ezért ragaszkodik indítványához, mert a felirat javítása a Ház plenáris tanácskozásában nem történhet és ezért kéri indítványának elfogadását.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ragaszkodik a tegnapi felszólalásában foglalt állásponthoz. Most nem a feliratot, hanem a törvényjavaslatot tárgyaljuk, a feliratot majd csak a részletes tárgyalás után fogjuk tárgyalni. Nem kíván a kérdésbe mélyebbre hatolni; afelől még beszélhetünk, hogy kell-e a feliratot a bizottsághoz küldeni vagy nem, de erről csak annak idején beszéljünk. Ezért nem adta be tegnapi ellenindítványát írásban. Kéri a Házat, hogy most csak a törvényjavaslat általános elfogadása fölött döntsön.

Elnök felteszi a kérdést.

Az egész Ház — Madarász József, Sima Ferencz és Illyés Bálint kivételével — elfogadja általánosságban a javaslatot.

A vihar.

Elnök: Következik az igazságügyminiszter válasza Mócsy Antal interpellációjára.

Polónyi Géza: Azt hiszi, hogy előbb kérvényeket kell tárgyalni, mert a házszabályok szerint az interpellációk csak a napirend kimerítése után, az ülés végén következnek.

Elnök: Utalj arra, hogy a Ház tegnap úgy határozott, hogy a 48-as törvényalkotások emlékének ünnepléséről szóló javaslat tárgyalása után az igazságügyminiszter fog válaszolni. Az elnöknek kötelessége magát a Ház határozatához tartani.

Erdély Sándor igazságügyminiszter válaszol Mócsy Antal interpellációjára az uzsora tárgyában.

Polónyi Géza: A házszabályokhoz kérek szót! (Felkiáltások jobbról: Nem lehet! Üljön le!)

Elnök: Tessék meghallgatni a minisztert!

Justh Gyula: Tessék alkalmazkodni a szabályokhoz.

Elnök: Kérdi a Házat, érdemes-e ilyen alá-

rendelt jelentőségű kérdésben vitát provokálni. Hiszen kétségtelen, hogy mit tárgyal a Ház előbb.

Hentaller Lajos: Nem alkotunk praecedens! Elnök: Megkérde a Házat, hozzájárul-e ahhoz, hogy most a miniszter válaszoljon?

Justh Gyula: Nem lehet! Efelett nem lehet szavazni.

Polónyi Géza szólásra áll fel. (Felkiáltások jobbról: Halljuk a minisztert! Nagy zaj balról.)

Elnök: Kénytelen vagyok az ülést öt percre felfüggeszteni! (A szünet után megszólal:) Az ülést megnyitom. Kérem a miniszter urat, folytassa a beszédét.

Justh Gyula: A házszabályokhoz kérek szót!

Elnök: Az első szabály az, hogy a szónokot meg kell hallgatni.

Justh Gyula: Nem hallgatom meg! A házszabályokhoz kérek szót. (Felkiáltások jobbról: Rendre!)

Erdély Sándor igazságügyminiszter szólni kezd.

Hentaller Lajos: Nem hallgatjuk!

Justh Gyula: Kérjük zárt ülést!

Györy Elek: De beszéd közben nem lehet!

Erdély Sándor igazságügyminiszter folytatja beszédét.

Szuha István: Gyerünk ki!

Hentaller Lajos (az elnökhöz): Utasítson rendre!

Erdély Sándor igazságügyminiszter kijelenti, hogy a Mócsy interpellációjára tárgyában a vizsgálatot elrendelte. Értesülései olyanok, hogy a bíróságok az ugynevezett szinleges szerződéseket igen tüzetesen megvizsgálják s a kormánynak szándéka az, hogy az uzsora ellen a jövőben is igen szigorúan fog eljárni.

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést.

Györy Elek: A házszabályokhoz kérek szót!

Elnök: A házszabályokhoz mindig lehet szólni. Tessék szólni!

Györy Elek: A kinyomatott napirend a házszabályokkal ellenkezik. Pedig ha a Ház a szabályokkal ellenkező határozatot hoz, nyíltan szokta jelezni, hogy kivételt statuál.

Elnök: Elrendeli a jegyzőkönyv idevágó részének felolvasását.

Molnár Antal jegyző felolvassa a jegyzőkönyv erre vonatkozó passzusát.

Elnök: Amikor ő az elnöki széket elfoglalja, neki a nyomtatott napirendhez kell magát tartania. Ennek a napirendnek szerkesztésébe ő be nem folyt, tehát teljesen világos az, hogy egészen bona fide járt el. Ha valakinek a nyomtatott napirend ellen kifogása lett volna, bejelentette volna ezt az ülés folyamán. Most már kifogásokat tenni nem lehet.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Igaz, hogy tegnap az elnök a napirend megállapításánál a sorrendet nem precizizozta, de viszont utal arra, hogy a miniszteri válasz nem esik egyazon elbírálás alá az interpellációval. Interpellálni csak az ülés végén lehet, de miniszteri választ bármikorra lehet kitűzni napirendre. A kérdés különben alárendelt jelentőségű és czélatosságról egyáltalán nem is lehet szó. A jegyzőkönyv hitelesítése idején bárkinek joga lett

volna felszólalni, de ha most szólalnak fel, az a nyugodt tanácskozást zavarja.

Kossuth Ferencz: Elismeri, hogy czélatosságról szó nem lehet, de praecedens alkotni nem helyes, mert ennek más fontos ügyben vallának kárát.

Justh Gyula: Az elnökre nem a nyomtatott napirend, hanem a jegyzőkönyv és a szabályok irányadók. Nem csak az interpellációkat, hanem a válaszokat is a rendes tárgyalási idő keretén kívül kell elintézni. A miniszter beszédét azért zavarták meg, mert a szabályok szerint nem lett volna joga szólania s így a szólás jogát a szabályok ellenére adta meg neki a Ház elnöke. Konstatálja különben, hogy az elnököt félrevezették a jegyzők, akik azonban készek voltak tanuskodni ameddig, hogy itt hiba nem történt. Indítványozza, hogy a miniszter válasza felett a szavazást április végére halasszák s előbb a kérvényeket intézzék el. Ha azt nem határozná el a Ház többsége, ott a szabályok megsértése ellen teljes erejükből fognak tiltakozni.

Elnök: Ó a házszabályok megtartását éppen úgy óhajtja, mint bárki mása.

Mócsy Antal feláll, hogy a miniszter válaszára reflektáljon. (Nagy zaj balról.)

Justh Gyula: A kérvényeket akarjuk tárgyalni!

Mócsy Antal úgy veszi észre, hogy alig fog beszélhetni. Először azért, mert a miniszter szavaiából semmit se értett. De ha nem is volna így, úgy látja, hogy a hangulat miatt alig tudna szóhoz jutni. Arra kéri ő is a Házat, hogy most a kérvényeket tárgyalják, hogy ő addig a gyorsiródban elolvashassa a miniszter beszédét. (Viharos dertültség.)

Elnök: Tudomásul veszi a Ház a választ; igen vagy nem? (Óriási zaj.)

Eötvös Károly: A kérdés fölteréséhez kér szót. Az elnök beismerte, hogy tévedés forog fenn. Igaz, mulasztást követett el az ellenzék is, hogy e kérdést előbb föl nem hozta, de hibázott az elnök is.

Kéri ő is, hogy a szavazást a kérvények tárgyalása után ejtsék meg.

Elnök: Minthogy neki is az az óhajta, hogy a kérdést közös megnyugvással intézzék el, ajánlja a Háznak, hogy járuljon hozzá Mócsy Antal kérdéséhez, akinek intencióját csak most értette meg.

A Ház úgy határoz.

Következnek a kérvények.

Több kérvény érkezett be a 48-as események megünneplése tárgyában.

Kossuth Ferencz tudni akarja, vajjon április 11-ének vagy márczius 15-ének megünnepléséről van-e szó?

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: A feliratokhoz a házszabályok szerint, mivel ebben az ülés-szakban más hasonló kérvények felett határozta, többé hozzászólni nem lehet.

Eötvös Károly: A bizottság azt indítványozza, hogy a feliratok a miniszterelnöknek kiadassanak.

A MEIDLINGI FOGADÓ VENDÉGE.

Megverték a királyt, hadait szétszórta a barbár ellenség.* Ügyetlen tábornokok a dolgot elrontották. Busult is a király egész háznépével, hogy mitévő legyen. Míg végtére eszébe jutott, hogy van az ő egyik országában, amelyikkel nem él békés lében, egy nagyon okos ember: Deák Ferencz. Azzal kellene beszélnie, hogy tanácsot adjon és hogy kibékítse a haragos országgal.

Legott hivatta király a kancellárját — vagy hogy nem is volt az még akkor király, csak császár.

— Hamar keressesse meg nekem, kancellár, az öreg Deákot, bármerre lenne is. Közönytetem szépen, fáradjon fel hozzám Bécsbe egy jó szóra, vagy kettőre.

Nosza a kancellár titkárját manasztá:

— Eredj, édes szógám, Szegedy György, ezzel a levéllel Pusztá-Szent-Lászlóra.** Köszönti a Felség az öreg Deákot, jöjjön fel hozzája.

Elindul Szegedy György a sebes gőz szárnyain, se ételle, se itala sádig, míg a haza bőlcsére tá nem talál.

Othon ül a vén Deák mogorva homlokkal, gondoktól sötétlen, mint hajdan ősz Toldi, az ország sorsán tűnődve, midőn kopogtatnak az ajtón oda-

* Köziggránánál.

** Deák, sógoránál, Oesterhuber Józsefnél tartózkodott.

künn. Épen este van már, gyertyagyújtás előtt. Belép az idegen:

— Jó estét, öreg bátya!

— Jó estét, kisöcsém; mi járatban volnál?

— A királytól jövök; izenetet hoztam.

— No, hát kerülj beljebb; mit üzen az uralkodó?

Átadja a levelet Szegedy György, a kancellár kezerébe; olvassa az öreg az ákom-bákomot s hatalmas homlokán mintha oszladoznának a felhők.

— Azt kívánják — mondja környezetének — hogy Bécsbe menjek. Hát elmegyek. Elindulok reggel.

Másnap megindultak a titkárral, de az öreg ráparancsolt utközben, hogy csak menjen ő más uton, majd ő is a maga útján megy.

— Te csak eredj, öcsém, vissza a gazdához, a kancellárhoz, ne törődj, hogy én hol vagyok, ne léss, ne hallj, ne beszélj. Csak azt az egyet mondá meg a kancellárnak, hogy engem mindjárt reggel fogadjon ő Felsége, mert én sietek Kláránapra.** Arról én soh'se szoktam elmaradni.

— Hát bátyám, merre megy, hová száll? kérdező ama bizonyos Szegedy György.

— Azt nem kell neked tudnod, se senkinek. Majd csak betérek valahova s doktor Ferenczy név alatt sürgönyözök a kedő órában, hogy hová küldjétek az értesítést.

— Hát bátyám, merre megy, hová száll? kérdező ama bizonyos Szegedy György.

— Azt nem kell neked tudnod, se senkinek. Majd csak betérek valahova s doktor Ferenczy név alatt sürgönyözök a kedő órában, hogy hová küldjétek az értesítést.

— Hát bátyám, merre megy, hová száll? kérdező ama bizonyos Szegedy György.

— Azt nem kell neked tudnod, se senkinek. Majd csak betérek valahova s doktor Ferenczy név alatt sürgönyözök a kedő órában, hogy hová küldjétek az értesítést.

— Hát bátyám, merre megy, hová száll? kérdező ama bizonyos Szegedy György.

— Azt nem kell neked tudnod, se senkinek. Majd csak betérek valahova s doktor Ferenczy név alatt sürgönyözök a kedő órában, hogy hová küldjétek az értesítést.

— Hát bátyám, merre megy, hová száll? kérdező ama bizonyos Szegedy György.

— Azt nem kell neked tudnod, se senkinek. Majd csak betérek valahova s doktor Ferenczy név alatt sürgönyözök a kedő órában, hogy hová küldjétek az értesítést.

— Hát bátyám, merre megy, hová száll? kérdező ama bizonyos Szegedy György.

Szegedy György egy szót se kérdett többet. Magyarország bölcsé jobban tudja, mit miért tesz, hogy sem ahhoz szó, vagy tanács férne. Sietett hát haza Szegedy György s lihegve nyitott be a kancellárhoz:

— Jön? — kérdé mehón a hatalmas kancellár.

— Azóta itt is van.

— Hol?

— Hiszen ha én azt tudnám. Csak azt tudom, hogy korán reggel akar a Felséggel beszélni, mert siet haza.

A kancellár rohant a királyhoz.

— Jön? — kérdé élénken a király.

— Azóta itt is van.

— Hol?

— Hiszen ha én azt tudnám. Csak azt tudom, hogy korán reggel akar Felséggel beszélni, mert siet haza.

Öztrák miniszterek sápadtan hallgatják, hogy milyen alattvaló lehet az, aki a császárral korán reggel akar beszélni.

A császár azonban jó kedvvel feleli:

— Hát jól van, keljünk fel ez egyszer korábban. Jöjjön mindjárt reggel.

Megviszi a kancellár Szegedynek a hírt, Szegedy Deáknak. Othon már a sürgöny, hogy merre keresse: Meidling külvárosban, a Hase vendégházban.

* Oesterhubernek volt Klára — Deák Klára.

Ő helyesebbnek tartaná, ha letételnének a Ház asztalára.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök maga is helyesebbnek tartotta volna, ha így történik, de saját nézete ellenére is köteles magát ő is a szabályokhoz tartani.

Sima Ferencz hozzájárul Eötvös Károly indítványához.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Ha a házszabályok ilyen incidenses megváltoztatásához hozzájárulhatna, eliheti Sima Ferencz, hogy ő kitűnően tudna ez eszközzel élni. Így első sorban is azt statuálná, hogy Sima itt egyáltalán ne is szólhasson. (Derűtlenség.) A házszabályok szigorú megtartása a kisebbségnek érdeke. Ő különben, ha a kérvényeket neki kiadják, nyomban le fogja azokat tenni a Ház asztalára.

Makfalvy Géza azt hiszi, hogy ha a szabályok szavai ellen vétenek, az értelme ellen bizonyára nem vétenek, ha a kérvényeket a Ház asztalára helyezik.

Györy Elek: E kérvényekben arról van szó, hogy melyik napot avassák ünnepé. Efelett még nem határoztak. Azért helyes az, hogy e kérvények most, mikor hasonló tárgyú javaslatot tárgyalnak, a Ház asztalára tétessenek.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Itt arról van szó, hogy a Ház ebben az ülészámban egy csomó hasonló tárgyú kérvény felett határozatot és ezért új határozatnak nincs helye. Behozzák a módiratokat kapcsolatban a törvényjavaslattal, mert az most nem arról van szó.

A Ház a bizottság javaslatát fogadta el.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: A neki kiadott kérvényeket leteszi a Ház asztalára. (Tetszés.)

A kérvények letárgyalása után.

Elnök: A hétfői ülésre a 48-as törvényalkotások felszázados emlékének ünnepeléséről szóló javaslat folytatolagos tárgyalását tűzi ki. Aztán Mócsy Antalt hívja fel, hogy most feleljen az igazságügy-miniszternek.

Mócsy Antal: A gyorsírók jegyzeteikkel még nem készültek el s így még mindig nem tudja, mit válaszolt neki a miniszter. Kéri a Házat, hogy választát szerdán mondhasse el. (Felkiáltások jobbról: Ma! Ma!)

Elnök: A Ház a képviselő urnak egy meglehetősen szokatlan kérését már teljesítette, joggal elvárja tehát, hogy ma mondja el válaszát.

Mócsy Antal: Ő a fennálló törvényekből gyanítja, hogy a miniszter mit válaszolhatott. Czáfolyja azután a miniszter állításait. (Viharos derűtlenség.) Csak tudom, hogy mi van a törvényben.

A választ nem veszi tudomásul.

Major Ferencz: A házszabályokhoz kér szót. (Felkiáltások jobbról: Eláll! Eláll!) Miután a Ház nem határozatképes, kéri a szavazást hétfőre halasztani.

Gróf Tisza István: Ehhez husz képviselő által támogatott indítvány szükséges.

Elnök: Minthogy az indítványt husz képviselő nem támogatja, nem vehető tekintetbe. Felteszem a kérdést.

Asboth János: Szavazás előtt kéri konstataálni a Ház határozatképességét.

Elnök: A Házban csak 93 képviselő van jelen. Azt hiszem, helyesen járunk el, ha a szavazást hétfőre halasztjuk.

Gajár Ödön: A házszabályok rendelkeznek erre az esetre, ha a Ház határozatra való képtelensége konstataáltak. Többször fordult már elő, hogy az ellenzék mesterségesen idézi elő a Ház határozatképtelenségét. A szabályok katalógus olvasását követelik. Kéri a szabályok szigorú alkalmazását, hadd tűnjék ki, kik azok, akik mesterségesen idézik elő a Ház határozatképtelenségét. (Tetszés.)

Mócsy Antal: Már két óra elmúlt s így senki se köteles most jelen lenni.

Elnök: Mócsy a szabályokat helytelenül interpretálja. A szabályok értelmében, ha a vita két óra előtt kezdődött, senki sem távozhatt el fogosan.

Az ülést a szabályok szerint öt percre feljüggesszi.

Szünet után

Elnök: Az ülést újból megnvítom. Következik a szavazás. A Ház határozatképességét csak abban az esetben kell konstataálni, ha azt valaki óhajtja. Minthogy e részben indítvány nem tétetett, felteszem a kérdést.

A Ház a választ tudomásul vette.

Az ülés délután háromnegyed három órakor végződött.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Prágából táviratozzák nekünk: Az alkotmányhü nagybirtokosok választóbizottsága ma ülést tartott, amelyen résztvett dr. Baernreither kereskedelmi miniszter is. A gyűlés helyeselte Baernreither belépését a Thun-kabinetbe, de egyuttal hangsúlyozta, hogy a nagybirtokosság képviselői soha elfeledni nem fogják, hogy németek és németek akarnak maradni a szó osztrák értelmében. Az egybegyűlték kifejezték abbéli reményüket, hogy a német ellenzéki pártokkal továbbra is kontaktusban maradnak.

Egyes szónokok kifejezték ugyan aggályukat Baernreither minisztersége fölött, de a tények beható bírálata után ők is helyeselték pártjuk e tagjának elhatározását.

Végül kifejezték azt a meggyőződésüket, hogy följötte szükséges, hogy az összes pártok egymással megegyezésre jussanak és egymást megértsék; ennek elérésére nem szabad semmiféle kísérletet elmulasztani, mert már égető a kérdés, hogy ugyan mikor állnak már be rendezett parlamenti viszonyok és mikor lesz már

egyszer vége azoknak az áldatlan viszonyoknak, amelyek miatt a mezőgazdaság és ipar teljesen pang.

A lengyelek kívánsága. Lembergől táviratozzák: Egy krakói lap értesülései szerint Stoja-*lovszki* páter a lengyel klub conservatív pártjának hét vezérfőia előtt kijelentette, hogy ő és hívei már most résztvesznek a lengyel klub ülésén, ha számukra a delegációkban egy helyet átengednek.

A francia kormány politikája.

Páris, márczius 12.

A kamara mai ülésén, mely igen látogatott volt, Drou radikális interpellált a kormány politikája tárgyában, amelyet reakcionárius és klerikális irányzattal vádol.

Barthou belügyminiszter kijelentette, hogy a kormány mindig igyekezett a köztársaságiakat egyesíteni és tiltakozott ama vád ellen, mintha a kormány a klerikálisokkal szövetségben volna. A kormány tiszteli a lelkiismereti szabadságot, de hű marad a köztársaság hagyományaihoz. A miniszter kijelentette, hogy a pápának Franciaország belpolitikájába nincs beleszólása, de a köztársaság érdekében való loyális közreműködést el kell fogadni. A miniszter visszautasította azután Drou által felhozott egyes állításokat és hangsúlyozta annak a szükségét, hogy a szocializmus ellen nyíltan harcoljanak.

Milleraud válaszul védelmezi a szocialisták politikáját.

Méline miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány az ország előtt ki fogja fetjeni és fenn fogja tartani programját és az ország majd megejtí a választást. Visszautasítja azt a vádat, mintha a monarchista és klerikális párt híve volna, mint olyan vádat, amely mellett semmiféle bizonyítékot sem hoztak fel. — A miniszterelnök rámutat Rampolla bitoros biztosságára, hogy a pápa senkire sem bízta azt a missziót, hogy beleavatkozzék Franciaország belpolitikájába. Ha a konzervatívok a kormánnyal szavaznak, annak az oka, hogy politikálát olyannak találják, amely az ország érdekeinek megfelel és a kormányt önzetlen támogatásukban részesítik a collectivismus ellen. Hozzáteszi, hogy ő az engesztelés politikáját követi, míg a radikálisok és szocialisták a háborút akarják. Konstataálja a köztársasági eszme haladását az 1889-iki választás óta, kifejezi az általános szavazati jogba vetett bizalmát és azzal végzi, hogy a kormány programja, amely politikai, társadalmi,

Odaér öreg este Szegedy a Hase fogadóba s tudakolja a vendéglőstől:

— Nem szállt ide délután egy öreg ur?

— De bizony itt van; egy kis paktáskával jött. De már lefeküdt.

— Beszélni akarok vele.

— Ugyan hagyja a becsületes képű öreget — mondá a vendéglős jószívűen — fáradt volt, hadd pihenjen. Nagy gond nyomja a szegény embert, nem szeretnék a bőrben lenni. Nagy dolog az, amiben ő jár...

— Ön talán tudja? — szól Szegedy ijedten.

— Hát igen. Kiöntötte előttem a szívét. A katonafiát jött megkeresni s esetleg kiszabadítani. Azt se tudja róla, meghalt-e már, vagy él-e még.

Szegedy elfojtott mosolylyal haladt fel a lépcsőkön az emeletre, miközben csendesen morogta:

„No lám, mennyi ravaszság van az öregben”.

Kopogtatott s Deák könyitá Szegedynek az ajtót.

— Nos, mi újság?

— A császár korán reggel fogadja.

— És senki sem tud a dologról?

Az öreg ur befelé mosolygott. Szükségesnek tartotta, hogy az újságok ne gyanítsák útját.

Reggel aztán egyfogatu kocsiha tít, föltette paktáskájá a kocsi mellé s úgy hajtatott ki Meidlingből egyenesen a császár rezidenciájába. Soha se volt ott még olyan vendég, aki egy lovon jött s a paktáskát is magával hozta, mert noha két ország összekuszált dolgait nyálbe tudja

íttni bölcsen, de hogy a paktáska hol legyen az alatt, míg ő a császárnál odajár, annak az eligazítását nem bírná kieszelni máskép.

Nehéz lépteivel méltóságteljesen döcögött fel a márványlépcsőkön a belső szobákba, hol meleg nyájassággal várja már a király, száz Caesar ivadéka.

Csakhamar megindul azután közöttük a tanácskozás, nemzetek sorsa akadhat meg minden szón.

— Mit kíván tőlem Magyarország? kérdező a király.

— Most semmit — felelte az öreg.

— Hogyan érti ezt ön?

— Ugy, hogy most bajban van Felsőged.

— Épen azért úgy vélem, hogy a magyarok hova-tovább csigázzák fel a követeléseiket.

Méltatlankodva mordult meg az ország bölcsé:

— Nem a Felsőged gyengeségéből merítjük mi az erőnket, hanem jogainkból. S a mi jogainkat nem patkólta meg a porosz se gyengébbekre, se erősebbekre. Nekünk csak az kell a szerencsétlen háboru után is, ami a háboru előtt kellett.

— Akkor hát itt a kezem — mondá ünnepélyesen a császár.

A Deák vastag szemöldöje összehúzódott és nagy kezével tagadást intett.

— Nem úgy van, Felsőged. Nem fogadunk el most semmi ígéretet. Bajban levő emberrel nem alkuszik a magyar, mert az sokszor ígérhet olyat is, amit aztán nincs kedve megtartani. Előbb béküljön ki Felsőged az ellenségeivel s akkor alkudozzék ve-

lünk, mikor abban a helyzetben lesz, hogy meg is tagadhatja a kívánságunkat és ha nem, annyit adhat, amennyit nem sokal.

Tetszett a bölcs beszéd a császárnak s nagy kegyelemben ereszté el Deákot, kezét fogott vele, kikísérte messze az ajtó küszöbén tul.

Az öreg ur ha már ott volt, benézett a császár főbenjáró embereihez: a miniszterekhez is, egy-egy percre meglátogatta Majláthot és Bezerédyt.

A miniszterek tele voltak panaszszal, hogy a háboru sok pénzbe, sok vérbe került s ilyen rosszul végződék. Talán folytatni kellene. Pénz már nincs, de vér talán akadna még.

— Mit gondol a tekintetes ur, nem lehetne-e az idén még egyszer unjoncozni Magyarországon?

Az öreg ur mogorván nézte őket végig, azután mondotta bibliai bölcseséggel:

— Én úgy tudom, hogy a magyar anyák csak egyszer szülnék egy évben.

S ezzel el volt útve örökre az a terv.

Igy végződött a „Doctor Ferenczy” bécai utja. Ahogy ment, úgy jött vissza. Katére már ott-hon tült megint Szent-Lászlón a bárány-tokányvacsora mellett s amint az összegyűlt composesorok faggatták: „Minek járt fenn, bácsi, Bécsben”, csintalan mosolylyal vallogatta ki:

— Nem beszélhetem el, mert menyecske van a dologban.

Pedig nem menyecske volt az, hanem egy szomorú özvegy, az akkori Magyarország.

gazdasági és pénzügyi reformokat foglal magában, az egyesülés igazi tere.

Bourgeois visszautasítja a szövetséget azokkal, akik azért akarnak belépni a köztársaságba, hogy azt szétrombolják és azzal vádolja a kormányt, hogy a köztársaság ellenségeit támogatja és a radikálisokat tekinti ellenségeinek. A szónok elutasítja a vallási toleranciát, de aggódik az iskolai és a katonai törvényért. (Tetszés a szélső baloldalon.)

Erre a vitát bezárják.

Több napirend-indítványt nyújtanak be.

Méline miniszterelnök elfogadja a Descubes által indítványozott napirendet, amely szerint a Ház kifejezi bizalmát a kormány iránt.

Cochin kijelenti, hogy a jobbpárt folytatni fogja a harcot a radikálizmus és a szocializmus ellen. A jobbpárt nem mond le. Visszautasítja a katonai és az iskolai törvényt.

Erre a Ház a Drou által indítványozott napirendet 309 szavazattal 228 ellenében elvetette és a Descubes által indítványozott napirendet 319 szavazattal 231 ellenében elfogadta.

TÁVIRATOK.

A kubai ügy.

Madrid, márczius 12. A helyzet nagyon válságos. A sajtó valósággal kétségbe van esve amiatt, hogy Kuba alighanem el fog veszni. Berlinből az a hír érkezett, hogy *Vilmos* császár Henrik herceg neje mellett tartott ebéd alatt azt mondta:

— Amíg én császár vagyok, a yankee-k nem kaparítják meg Kubát!

Ennek a hírek azonban hinni alig lehet.

— Spanyolország pénzügyi helyzete a lehető legszomorubb. Az állam 745 milliónyi évi bevételeiből csak 532 milliót költ kölcsönök törlesztésére, úgy, hogy az *állami tönk a legközelebb bekövetkezik*. Republicanus lapok *Kuba eladását javasolják*.

New-York, márczius 12. A *New-York Herald* jelenti *Washingtonból*: Egy magasrangú tisztviselő azt mondta, hogy ha kiderülne, hogy a „Maine” felrobbanását kívülről ható erő okozta, *Mac Kinley* elnök, bár megengedhetetlennek tartja Spanyolország gyanúsítását, mégis ragaszkodnék ahhoz, hogy Spanyolország kártérítést fizessen, mert a spanyol hatóságok elmulasztották a szerencsétlenség megelőzése végett szükséges gondosságot. Az elnök egyúttal *javasolni fogja Kuba függetlenségét*, oly feltétellel, hogy a kubaik az Egyesült-Államok jóllátása mellett *elvállalják a hadi adósság egy részét*.

Piquard és Esterházy.

Páris, márczius 12. *Esterházy* órnagy segédei irásban közölték felülkel, hogy *Piquard* alezredest nem tudták rábírnai a megverekedésre és hogy küldetésüket befejeztnek tekintik. *Esterházy* válaszában azt mondja, hogy *Piquard* félelemből és gyávaságból utasította vissza a kihívást és ezt teszi hozzá:

— Őt most már csak lovaglókorhácsra méltatom és majd rendezem meg az ügyet.

Walsin-Esterházy gróf a következő levelet intézte segédjeihez:

Kedves bajtársaim!

Bocsássatok meg, hogy olyan misszióval bíztalak meg benneteket, amelynek nem párbaj, hanem az lett a következménye, hogy agyon jártatok magatokat s hiába áldoztatok időtöket, hogy azt az embert hajszoljátok, aki csak futni tud. *Piquard* urnak minden tekintetben furcsa szokásai vannak. Hogy még csak a legesekélyebb felvilágosítást is vonakodik megadni, annak csak a félelem lehet egyetlen oka és hogy verekedni vonakodik, annak csak gyávasága lehet egyetlen oka. Ennek az embernek immár csak a lovaglókorhács való s az én dolgom lesz, hogy őt megfenyítsem. Fogadjátok köszönetemet szimpátikus támogatástokért s arra kérlek benneteket, hogy semmi szín alatt ne kezdjétek ki ezzel az emberrel, hogy ha hozzátok akarná magát tartani, mert ez az ember az enyém. *Walsin-Esterházy*.

Piquard ma a „Tempo” egy munkatársa előtt a következőleg nyilatkozott *Esterházy*-ról:

Én fölülte állok *Esterházy* fenyegetéseinek és sértetéseinek. Azon a napon, amelyen a teljes igazság ki fog derülni, mindenki meg fogja ismerni azoknak teljes értékét. *És ez a nap sokkal közelebb van, mintsem hinnék. Én kezeskedem ezért.*

Oroszország követelése.

Frankfurt, márczius 12. *Konstantinápolyból* jelentik a *Frankfurter Zeitung*-nak: Az orosz nagykövetség fentartja azt a követelést, hogy a porta abból a hadi kárpótlásból, amelyet Görögországtól kap, a conto *háromnegyed milliót fizessen Oroszországnak* régebbi tartozásai törlesztése fejében. *Tefwik* pasa, a török külügyminiszter ma, meglátogatta *Sinowief* orosz nagykövetet és azt a kérelmét fejezte ki, hogy Oroszország, tekintettel Törökország jelenlegi pénzügyi viszonyaira, a *tartozás mostani követelésétől álljon el. Sinowief* ezt a kérést a leghatározottabban elutasította. Egyúttal utalt Oroszország eddigi türelmére, amelyért Törökország részéről több figyelmeséget is érdemelt volna. Ha vasárnapig nem kapja a porta végleges határozatát, jegyzéket fog átnyújtani, melyben *Oroszország Törökország rosszakaratú magatartása miatt annak egész egy és fél millió forintnyi tartozását követeli* és egyúttal intézkedések fognak tétetni avégből, hogy Oroszország a fizetést biztosítsa magának.

A békéltető ut.

Brüsszel, márczius 12. *Lipót* király és *Klementina* hercegnő e hónap vége felé Bécsbe utazik. Hír szerint ez utazás *Fülöp* közbüri herceg és felesége *Lujza* hercegnő közt előfordult újabb eseményekkel van összefüggésben.

HIREK.

Budapesti árvizek.

Ma van hatvanadik évfordulója az 1838. évi árvíznek, mely elpusztította a régi Pestet. Ez évforduló alkalmából alkalomszerűnek tartjuk a Budapesten pusztított vízáradások rövid ismertetését.

A legnagyobb áradás, melyről a könyvek, valószínűleg szájhagyomány után, emlékeznek, Pesten 1741-ben volt.

1744-ben ismét kiöntött a Duna, de már sokkal kisebb mértékben. Az irtózatos emlékezetességek nevezetesebbjei közé számítható az 1775-iki áradás is, mely február 17-én borította el a várost.

A lakosság közt óriási volt a rémület. A boltokat, vendéglőket bezárták és az *universitás* fekete táblájára kiíratta *Nyitrai Gábor* rector magnificus, hogy a törvényhallgató urak, erejükhez mérten, szóval és tettel segédkezzenek a nyomorúságba jutottaknak.

Özvegy gróf *Zichy Miklósné*, született *Berényi Erzsébet* budai palotájában naponta kétszáz inséget látott el élelmiszerral, *Ilésházy János*, *Szápáry József* és *Niczky Kristóf* fejenként ötezer pengőt adták a köznyomor enyhítésére. *Albert szász-tescheni* herceg, akkori helytartónak *Wlassics András* magyar udvari kamarai titkár referált a pesti veszedelemlről, mire a herceg és neje *Mária Krisztina* főhercegnő is magánpénztárukból nagy összegeket küldtek a szerencsétlen városnak.

Az uraságok többnyire Vácra és a szomszéd falvakba menekültek. Így tömérdek vendég volt *Péczen*, *Ráday Gedonnál*, aki nejevel, *Fáy Zsuzsannával* maga egy cselédlakásba szorult, csak hogy helyet adjon a menekülteknek.

Az akkor tizenöt éves *Vay [László]* egy levelében írja édesanyja, született *Laczkovics Juliannának*, hogy február 18-án már csak ladikon tudták kimenni a *bajor-utczai* (ma *Duna-utca*) házból, amely akkor a *Laczkovics Imreé* volt. Ezt a házat különben még csak mostanában rombolták le, és arról volt nevezetes, hogy itt tartották összejöveteleiket a *Martinovics-féle* összeesküvés tagjai.

Bár ez az árvízveszedelem aránylag gyorsan elmúlt, mégis 561, sőt némely följegyzések szerint 611 házat döntött romba, s a kár, melyet okozott, hiteles számítás után 174,384 forintot tett ki.

A harmadik tetemes vízáradást 1789-ben szenvedte Pest, mely alkalommal a tehetősebb lakosok, de különösen a derék kecskemétiiek látták el a szülköldöket eleséggel.

A negyedik vízáradást 1795-ről jegyezték föl régi krónikák. Ekkor a külvárosok nagyobb része vízben állt és mintegy két hétig kellett az utcákon csolnakon járni. Ennél az árvízveszedelemnél történt, hogy kisszántói *Lányi József* udvari tanácsos estvéli társaságba ment báró *Orczy Lászlóhoz*. Mig az urak vacsoráltak, addig a kapu mellől elkötötte valaki a *Lányi csolnakát*. Az udvari tanácsos ur nagyon bosszankodott, mert még valami fontos írást kellett volna másnapra elkészíteni. Nem tudta, mitévő legyen. Végre a báró egy óriási sütő-teknyőt hozatott elő, *Lányi* leguggolt a fenekére és két szolgál, nagy rudakkal ide-oda lökdösve a furcsa vízi alkalmatosságot, így szállították haza a nemes urat.

Ekkor történt, hogy az áradás elmúlván, a pusztításoknak elejét veendő, valamint a lakosság megnyugtatóására is, a város felső és alsó végén zsilipekkel ellátott gátakat vontak.

Az 1775-iki árvíznek magassága még a huszas években is föl volt jegyezve, *Pesten*, a *Terézia-város fűzfá-utczájában*, a 251. számú házban a *homlokfalán*, mondja egy régi följegyzés, valamint az 1744-ikinek is volt nyoma, a *belváros 155. számú házán*, egy táblán, az ugynevezett *tál-utczában*; egyéb írásbeli nyom azonban nem maradt ezekről a múlt századbeli veszedelmekről.

Annál több érdekes följegyzést találunk magánlevelezésekben, naplókban, sőt tudunk sokat öreg emberektől szóbeli hagyomány után is az 1838-iki pusztító veszedelemről, amelynek most van hatvanadik évfordulója.

A vész kezdetéről így emlékezik egy akkor élt szemtanu följegyzése:

Márczius 13-ika az évek sorában az a felejthetetlen gyásznap, melynek délután 4^{1/2} órakor kezdé a retentő elem Pest-Buda közt első felvonását azon nagy szomorujátéknak, melyet sok száznak élete és vagyona elrablásával végzett.

A lassan induló jég mozdulását márczius tizenharmadikán óriási embertömeg nézte a *Dunaparttól*. Köztük volt *Plews* és *Slater*, két angol építész, akik az *állóhid* dolgában már tél dereka óta tartózkodtak a fővárosban.

A váci töltésen 7^{1/2} órakor tört be a víz és fél tízkor a német színház-téren becsapva, a pusztító ár két felől borította el a várost.

Márczius 14-ikén reggel már a *párizsi-utczának* a *kigyó-utczába* vivő végén köthettek ki a csolnakok s vízzel volt teli a *váci-utczának* pompás díszárukkal telt minden boltja. *Weissenfelsné* dívatáruszó munkás lányai már a padlásra szorultak s a legnagyobb veszedelem perczében mentette ki őket *Teichengraber*, a báró *Prónay* család nevelője, aki *Füredivel*, a báró *titkárával* együtt, nagy érdemeket szerzett magának a mentés körül.

Különben, akinek csak helyén volt a szíve, mentett a borzalom eme szörnyű óráiban.

Kiss Mihály királyi táblai hivatalnok, az országbirája, gróf *Czirák Antal* által parancsnoksága alá adott csolnakon öt hajóssal 300-nál több emberéletet mentett meg. *Mráz Mihály*, belvárosi segédlelkész papi öltönyben, gyakorlott evezős léte, *Klement*, királyi táblai jegyzővel 250 embernél többet hoztak ki a jeges árból, *Budán* pedig *Joanovics Döme* levéltárnok fejtett ki emberfeletti buzgóságot a mentés munkálatai körül. *Paulay Ferenc* ügyvéd, *Molnár György* pestvárosi számvévo és *Striss József* városi jegyző, saját költségükön egy óriási dereglyét béreltek és különösen a *Ferencz-és Józsefvárosban* mentettek meg temérdek emberéletet.

Báró *Wesselényi Miklós* halhatatlan érdemeiről külön emlékezni fölösleges. Ő róla írta *Vörösmarthy* az *árvizi hajós-t*, és emlékezete örökös az utókor hálás szívében.

A nyomor enyhítésére legtöbbet tett *József nádor* és neje *Mária-Dorothea* főhercegnő, akik temérdek eleséggel s ruhával látták el a mindenüktől megfosztott szerencsétleneket.

A némes példát követte a főrangú világ is. Így gróf *Keglevich Gábor* és neje *Sándor Matild*

grófnó egész lakásukat átengedték az árvizi menekülőknek. Számosan voltak gróf Károlyi György egyetem-utcai palotájában. A főrangú asszonyok ezenkívül egész nap varrtak, szabtak, kötöttek az inségesek javára. Temérdek fehérneműt küldtek előkelő polgárasszonyok is, így Liedemann nagykereskedő neje és Steinackerné.

Márczius 15-én alig volt már több száraz helye Pestnek, mint a Ferencziek-tere, a gránátos-utca, kaszárnya, nagy-híd-utca fele, a József- és vásárpiacz, a mai Erzsébet tér.

Dubraviczky Simon alispán csolnokon járt ki s be a megyeházból, így jöttek a megyei urak is, akik élelmiszert, ruhát, pénzbeli segílyt hoztak az inségeseknek.

A nyomor legnagyobb fokán a 14. és 15. közt éjszakán volt, amelyet a régi pestiek németül méltán neveztek el *Schreckensnacht*-nak. A kórházakban éheztek a betegek, s a városi orvosi házban levő szerencsétleneknek tizenkét zsák fehér süteményt küldött Heichele, budai pékmester.

Ahová csak menekülhetett, menekült a nép. Az ugynevezett *halásztóban* álló malmokon is sokan laktak, s itt töltött egy éjszakát *Felbér Mária* is, az akkori idők egy divatos énekművésznője.

Márczius 16-án elsőben a *Nádor*, majd a *Ferencz* gőzös rendeltetett ki a népek Budára szállítására, melyek reggeltől estig mindenkinek a szolgálatára ingyen állottak. Mint a fönt említett följegyzés mondja:

„A siralmas állapotokhoz járul még, hogy a belvárosban tűz ütött ki. 16-án estefelé csepegni kezdett az eső, 19-én hajnali háromnegyed négy órakor földrengés volt, reggelre erősen fagyott, délben pedig hó esett. A szobákban majd megfagyunk. Fát alig lehet kapni, mert a fapiaczokról mind elhordta a víz és ivóvízhez is keservesen jutunk, mert a kutak többnyire beszakadtak.

Ugyanezek a följegyzések említik, hogy a német és magyar színház tetemesen megrongálódva, színelőadásokat jó hosszú ideig nem tartottak.

Különbösen is, senkinek sem volt kedve mulatni. Alig volt család, ahol ne sirattak volna szülőt, testvért, rokont vagy jobarátot.

— Az udvar Budapesten. Az udvar a jövő hónap elején hosszabb tartózkodásra ismét Budapestre jön. A király április 10-én érkezik ide több főherczeg kíséretében, hogy másnap, április 11-én, ünnepélyesen fogadja a királyi várpalotában Budapest székesfőváros hódolatát. A főváros közönsége ugyanis fátylasmenetben vonul föl a király elé, épen úgy, mint annakidején a koronázás 25-iki évfordulója alkalmával. Az új nemzeti ünnepnapon különben föl fogják ékesíteni az egész fővárost. Az ünnep módozatait csak ezután állapítja meg egy a kormány, mint a székes főváros.

— Szalavszky Gyula állapota. Ugy szólnak az egész ország részvéte környézi a Vöröskereszt-kórház 7. számú szobáját, ahol Szalavszky Gyula beteg fekszik, mint társadalmi állapotainkat igen sötéten jellemző félszűgességnek szomorú áldozata. E végtelenül sivár ügyben igazán nincs más fény sugar, mint Szalavszky barátainak, Gajári Ödönnek és másoknak nemes ragaszkodása és kitartása, oly kritikus szituációban. A most nyilvánuló általános részvét, perc-percz után érkeznek a táviratok az ország legjobbaitól, nagyban elősegíti a beteg gyógyulását, aki lázmentesen, egész jó kedélyben társalog látogatóival.

Farkas László dr. és az osztály orvososa *Rapcsák* dr. naponta több ízben meglátogatják. A főispán sebe bár súlyos, de nem veszélyes. Láz egyelőre még nem jelentkezett s valószínűleg nem is fog jelentkezni, minthogy az orvosok a sebet keletkezése percétől kezdve antiszeptikusan kezelték. A fődolog most már a golyó eltávolítása, ami a legközelebbi napokban meg fog történni, míhelyt a Röntgen sugárral pontosan megállapították a golyó fekvését.

Azt, amit a lapok irnak, hogy a golyó már a lövés után kiesett a sebből, szakemberek lehetetlennek tartják. A golyó kikémlése most azért nem történhetik meg, mert *Kiss Károly* műegyetemi tanár, kit a fotografálásra felkérni óhajtanak, jelenleg nin-

csen a fővárosban. A magyar társadalom legelőkelőbb alakjai egymásután látogatják meg a sebesült főispánt. A tegnapi és a mai nap során ott voltak:

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök, báró Fejérváry, Perczel, Wlassics, Josipovich és Erdély miniszterek, Forinyák lovassági tábornok, Klobuciczky János, Rakovszky Géza, Zsámbokréty Emil, Gajári Ödön, Gajári Géza, Kubinyi György, Polyák Béla és Pogány Károly országgyűlési képviselők, báró Harkányi Frigyes és Károly főrendiházi tagok, Jakabffy István, Nemeshegyi Béla, Matlekovics Sándor titkos tanácsos, Hollán altábornagy, Ráth Péter, Purgly Sándor, Hegedüs Sándor, Rudnyánszky Béla, dr. Neumann Armin, Fejérváry Károly, Smialovszky Valér, Komlóssy Ferencz, Bernády György, Nagy Sándor, Arányi Miksa, Zsigárdy Gyula, Piukovich József, gróf Tisza István, Rosenberg Gyula, Dániel Gábor, Pulszky Ágost, Telegdy József, Rossival István, Fenyvessy Ferencz, Urbanovszky Ernő, Dókus Ernő képviselők, Tsebutz alezredes, dr. Herczeg Mihály egyetemi rektor, Matuska Péter, Vadnay Andor főispán, báró Popper Armin, gróf Sozzo-Noris Kristóf, Liphay István és Liphay Béla, Tabódy kamarás, Vojnich István, Lévy Antal, Szeghy János, Gebauer Miklós, Hudrovsky Géza, Hudrovsky Mór, dr. Schwartz Ottó, dr. Pehány Adolf, Kuffner Károly, György Gyula, Ráth György, Rakovszky Ferencz, Szecsey Ferencz, Haris Pál főkonzul, Szalavszky lakásán is sokan tudakozdottak hogyléte felől, a többi közt: Tisza Kálmán, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Ludvig Gyula az államvasutak elnökgazdátja, főrendiházi tag, Latkóczy Imre, Kiss Pál és Zsilmszky Mihály államtitkárok, báró Radvánszky Géza, báró Majthényi László, Simon Ede, Münnich Aurél, Ráth Péter, Szabó Imre, Szily Pongrácz, Sulyovszky Gusztáv és Tallian Béla országgyűlési képviselők, Bobula János, Osztrólczy Miklós és mások.

— Uj udvartartás. *Frigyes* főherczeg legidősebb leánya, *Krisztina* főherczegkisasszony, kit még csak az idei farsangon mutattak be a világnak, külön udvartartást kap. A főherczeg ugyanis, mint levelezőnk írja, megvette a palotája mellett levő ugynevezett Grassalkovits-féle kis herczegkastélyt, melyet megfelelőleg átalakítanak s a főherczegkisasszony udvartartását helyezik el benne. Az építkezést már el is kezdték.

— Báró Atzél Béla újabb levele. *Gelléri Mór*, az *Országos Iparegyesület* igazgatója nemrégén nyílt levelet intézett báró Atzél Bélához, a hazai ipar pártolása tárgyában. Elismeri, hogy a báró által Angolországból ide importált s a jóízűlést a kényelemmel párosító butorminták ismét csináltak a magyar műiparban, mégis ideje volna — írta Gelléri — hogy a mi főuraink egyszer már a magyar ipart pártolják, ne pedig mindig csak a külföldét. Báró Atzél Béla ma ugyancsak nyílt levélben válaszol Gellérinek. Elmondja, hogy mennyi áldozattal, fáradsággal és utánjárással szerezte be a Park-Club butorait s ezt nem fényűzésből tette, hanem azért, hogy *butormuzeumot állítson a Park-Clubban*, ahova a magyar iparosok *tanulni járjanak*. A gazdag, akinek igényei vannak, nem találta meg eddig nálunk azt, ami neki butorokban kellett. Bécsbe és külföldre jártak és onnan hoztak butort. Temérdek pénz került így a külföldre. Ezután másként lesz. A Park-Clubnak minden egyes butora beczés régi minta, s a Clubba nap-nap után a fővárosból és a vidékről, sőt még Bécsből is jönnek és kérnek engedélyt, hogy az ott levő minták után maguknak butorokat csináltathassanak — magyar iparosok által. És ez helyes is — írja a báró — mert magyar műutoripar nincs és a kísérletezés nem vezet eredményre. — Itt említjük meg egyszermind, hogy báró Atzél Béla *Mikszáth* Kálmánhoz, a *Budapesti Ujságírók Egyesületének* az elnökéhez száz forintot küldött s ezzel az összeggel az egyesület alapító tagjai sorába lépett.

— A párisi titok. Minap közöltük a rue de sévresi akasztott embernek madame *Séverine*hez írott leveleit. Most a Séverine asszony kihallgatásáról kapjuk a következő értesítést *párisi* tudósítónktól: A tanuképen kihallgatott asszony így beszéli el a bírósági aktust a *Fronde* hasábjain:

Bertalus vizsgálóbíró maga elé idézett, hogy kihallgasson a rue de Sévresen történt ügyben. A kihallgatás előtt felszólított, hogy a nálam levő összes irásokat és okmányokat, amelyeket a szóban

forgó egyéntől kaptam, adjam át neki. Én kijelentettem, hogy csakis a fotografiákat adom neki, az eredeti irásokat nem. Azután én szólítottam föl, hogy mutasson irásokat az általam Lehmannak tartott egyéntől. Bertalus mutatott is néhány levelet, amelyeket a nálam levő Durrieu aláírású levelekkel összehasonlítván, konstatáltuk, hogy az *irások azonosak*. Azután hirtelen ezzel a kérdéssel fordult hozzám:

— Ismeri ezt az írást? És elem tartotta dr. Legrandnak azt a névjegyét, amelyet a szállóbeli lakáson találtak s amelyre az volt írva, hogy kihallgatás esetén mindent tagadjon, Durrieu-Lehmann bőséges jutalomban fog részesülni érte. Dr. Legrand kereken tagadja az írás szerzőségét. Én éles gunynyal kérdeztem Bertalustól:

— Hol hallotta az ember, hogy egy élő ember névjegyét, amelyre egy ismeretlen valami terhelő dolgot írt, bűnvádi eljárás alapjául, sőt a pörben bizonyítékul fogadjon el a törvényszék az ellen, akinek neve a névjegyre rányomva van? Ah, most már emlékszem, önök a Zola-pörben is így tettek. Ott is az itélethozás után állt elő Pellieux tábornok egy „titkos iratcsomóval”, amelylyel az utolsó követ akarta dobni Dreyfusra. Az eljárásnak ez a hasonlatossága legalább is föltűnő. Egyébként megnyugtathatom a bíró urat — folytatta a világra való asszony, hogy nem szándékozom a kezeim közt levő okiratokat lassankint kiadni, hogy állandóan fölszínen tartsam ezt a rettenetes ügyet. Hanem a nyomozást addig folytatom, míg elegendő bizonyíték nem lesz a kezemben, hogy lesujtsam a bűnösöket, ha ugyan előbb az Isten engem el nem szólítana ebből a világból.

A „Radical” című lap azt állítja, hogy Lehmann nem a rendőrségnek, hanem az államnak a szolgálatában állott és mint a poroszok husszállítója, a határszálen nagyon jó kémszolgálatokat tett a kormánynak. Miután mérsárszékével csödbe jutott, a kormánnyal azután is összeköttetésben maradt és több ízben küldték bizalmas természetű ügyekben Németországba.

A Séverine asszony kihallgatása tehát semmi világosságot sem hozott a dologba, mert csak azt sütötték ki, hogy Lehmann és Durandin azonosak, amit már azelőtt is tudtak. Hogy kit akasztottak föl helyette? Azt még most sem tudják.

— A Bethlen-Klebersberg-ügy. A következő nyilatkozat közzétételére kértek fel bennünket:

A napilapokban felmerült téves hírekkel szemben kötelességünknek ismerjük annak kijelentését, hogy:

1. a gróf Bethlen Balázs és gróf Klebersberg Zdenko közt felmerült lovagias ügy egy, gróf Klebersberg Zdenko által gróf Bethlen Balázs ellen Szolnokon február 17-én elkövetett sértés volt.

2. Gróf Bethlen Balázs azonnal a sértés elkövetése után megbízta két barátját, hogy nevében gróf Klebersberg Zdenkotól lovagias elégtételt kérjenek.

3. Az ügy elhuzódásának oka az volt, hogy gróf Bethlen Balázs ezen üzenetének átadásánál félreértés merült fel.

4. Az ezen ügyben eljáró becsületbíróság egyhangulag kimondta, hogy: „az elégtétel kérésnél megtörtént késedelem nem gróf Bethlen Balászt terheli”.

5. A párbajnál bandage csak a felek csuklóján alkalmaztatott.

Budapest, 1898. márczius 12-én.
Tisza István s. k.,
gróf Thorotzkai Miklós s. k.

— Román tisztok Brassóban. A *plojesti* román tisztikar meghívására múlt hónap 9-én a Brassóban állomásozó csapattestek tisztjei részt vettek a plojesti tiszt estélyen. E látogatást a plojesti román tisztikar ma adta vissza a brassói tisztikarnak. A plojesti helyőrség 16 tisztje, ezek között egy alezredes és egy őrnagy, ma délután érkeztek meg Brassóba a gyorsvonattal. Predeálon az ottani szolgabíró üdvözölte őket a megye főispánja nevében; azután a vasuti üzletvezetőség által külön e célból rendelkezésre bocsátott szalonkocsiba ültek és a brassói tisztikarnak Predeálig elibük utazott küldöttségével Brassóba utaztak, ahol a vasuti állomáson óriási néptömeg fogadta őket. Finger 2. gyalogezredbeli alezredes üdvözlése után behajtottak a városba. Átöltözésük után Fedra

János tábornoknál tisztelegtek, azután pedig Maurer Mihály főispánnal tettek látogatást, ahol terített asztal várt rájuk. Az oszonnán harminczkét tiszt vett részt. A főispán lakomája után az ezredparancsnoknál tettek látogatást. Este hét órakor estebéd volt az „Európa“ vendéglőben, amely ez alkalommal *magyar nemzeti, román nemzeti és fekete-sárga zászlókkal, lampionokkal, czimerekkel és 5 Felsőge arcképével* volt díszítve. Estebéd után a Vigadóba mentek, ahol nagy előadás volt. Holnap a kaszárnnyakat látogatják meg.

— **Stefánia főhercegnő gyógyulása.** *Stefánia* özvegy trónörökösne állapotáról a legörvendetesebb híreket kaptuk Bécsből. A hercegnő *javulása állandó*. Ha a javulás továbbra is így tart, nemsőkára meg fogják az orvosok engedni, hogy az özvegy trónörökösne az ágyból felkeljen. Később aztán délvidékre fog menni a főhercegnő, hogy egészen felgyógyuljon.

— **Szociálistmus.** A budapesti szociáldemokrata párt holnapra nagy népgyűlést és körmenetet akar rendezni, ha ugyan a rendőrség megengedi. Ma már ezrével osztogatták szét a meghívó czédulákat. A budapesti királyi ügyészség még a múlt év nyarán lefoglalta a szociáldemokrata párt *Jönnek a szociálisták* című röpiratát s abból tizezer példányt a hírosághoz szállítottak. Az ügyészség nem találta a röpiratban inkriminálható passzust, de azért a röpiratokat nem adta vissza. Többször kérte a párt, de kérése mindig süket fülekre talált. A múlt héten végre azzal fenyegették a szociálistákat az ügyészséget, hogy ha vissza nem küldi a röpiratokat, akkor *jogtalan eltulajdonítás* miatt bünvádi feljelentést tesznek ellene. Ez használt, mert az ügyészség most a rengeteg sok röpiratot visszaszállította a Népszava könyvkereskedésébe, amely most derűre-borúra árulgatja darabját két krajczárért. — A debreczeni rendőrség néhány munkás-szövetkezetben házkutatást tartott s egy sereg lázító nyomtatványt foglalt le. Harmincz idegen illetőségű szociálistát kiutasítottak a városból.

— **Anarchisták elfogatása.** Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy a párisi rendőrség néhány anarchistát fogott el. Erre vonatkozólag ma *Párisból* a következőket táviratozzák: Még nem tudni egészen bizonyosan, hogy az elfogott anarchisták között van-e az is, akit az *öreg lengyel* név alatt ismernek. A rendőrség mindenesetre abban a meggyőződésben van, hogy egy anarchista bandát robbant szét. *Az elfogottak egyike bevalotta, hogy a Strassburg-szobor mellett felrobbant bombát ő tette le.* Az anarchisták főfészeke *Neuilly* volt, czéljuk anarchista törekvések támogatása mellett, lopás és szükség esetén gyilkolás is volt. A banda nyomára, amelynek tagjai közt voltak olyanok is, akik a *fojtogatók bandájához* tartoztak, ez utóbbiak révén jutott a rendőrség. A fojtogatók bandája az anarchisták egy külön soctája és főleg Neuilly környékén garázdálkodott.

— **Hartmanné meghalt.** *Bécsből* jelentik, hogy *Hartmanné*, a legelmesebb és legkitünőbb német színművésznők egyike, neje *Hartmann* Ernő burgszínesznek és maga is tagja a bécsi Burgtheaternek, meghalt. Fialalabb éveiben *ő és Gabillon* Zerline valóságos elkényeztetett kedveltjei voltak a császárvárosnak; azóta *Gabilloné* meghalt és ma a táviró azt hozza hírül Bécsből, hogy *Hartmanné* is elköltözött; szivhaj ölte meg a 40 éves művésznőt.

— **Bismarck hercegről.** Tiedemann Kristóf, a német kancellári iroda egykori igazgatója Bismarck hercegről könyvet ad ki amelyben a volt kancelláról sok érdekes dolgot ír meg. Amidőn legelőször volt ebéd Bismarcknál, élénk beszélgetés folyt a többek között a *szerелеm és gyűlölet* régi themájáról. Bismarck azt állította, hogy Goethenek nem volt igaza, amikor azt mondotta: csak a szerelem teszi széppé az életet. A gyűlölet ugyanazt az a szolgálatot teszi s épen oly erős életfontartó, mint a szerelem.

— **Nekem nélkülözhetetlenek: a szerelem a feleségem iránt, a gyűlölet — Windhorst ellen.**

Egy reggel azt mondotta Tiedemannnak Bismarck:

— Nem tudtam aludni, egész éjjel gyűlöltem! A herceg munkásságáról a szerző a következőket írja:

— A kancellári irodában későn kezdődött a munka és későn végződött. A herceg akkor (Schweiningert még nem ismerte) csak délben kezdett a munkához. Déli 12 órától esti 6 óráig pihenés nélkül dolgozott és azután ismét 9 órától késő éjjelig. Egy óra előtt ritkán hagyhattam el az irodát. Nem volt könnyű dolog a hercegnek előterjesztést tenni. Az ügyek rövid ismertetését kívánta s azt mondta, hogy nincs olyan bonyolódott ügy, amelynek a magvát röviden kihámozni ne lehetne. Végre istöbb mint száz szakaszból álló törvényjavaslatot tíz perc alatt referáltam el. Így aztán természetesen óráig kellett tanulmányoznom az iratokat. Mihelyt az előterjesztés megtörtént, a herceg anélkül, hogy csak egy pillanatig is gondolkodott volna, határozott. Csodálatos volt, milyen biztonsággal ítélkezett és sohasem vettem észre, hogy az elhatározásában ingadozott volna. Azonnal tudta mindig, amit akart. Természetesen, ha valamely ügy őt közelebről nem érdekelte, akkor ezt is mondta: „Tegyen, amit akar...“ A herceg maga ritkán írt, inkább diktált. A Kullmann-féle merénylet után, amikor is a golyó jobbkezének a hüvelykujját megsértette, nehezebbre esett tollat tartania. A diktálása azonban sajátos volt. Közben-közben szünetet tartott s azután oly gyorsan diktált, hogy alig lehetett követni a — papíroson. Gondolatai egymást követték és szóbozsége oly nagy volt, hogy néha két-három azonos szót mondott és hozzátette: „Kérem, válasza ki a megfelelőbbet.“ Miután a herceget sohasem volt szabad félbeszakítani (ilyen esetben csodálatosképen azonnal elvesztette a fonalat), nagyon nehéz volt őt követem. Buchernek könnyebb dolga volt, mert stenografálni tudott. Nekem csak ritkán sikerült egész mondatot összeírnom. Néha csak egy szót vehettem papírra és csak aztán később dolgoztam fel az anyagot.

— **A Röntgen-sugarak őrltje.** *Bécsből* jelentik, hogy a múlt év végén betegen Bécsbe érkezett *Bariatinski* orosz hercegnő állapota rendkívül súlyosra fordult. A hercegnő férje kíséretében jött Bécsbe báró *Krafft-Ebbing* tanárhoz, hogy gyógyíttassa magát szörnyű betegségből. A 64 éves beteg azt hiszi magáról, hogy *ő az influenzza előidézője és hogy állandóan Röntgen sugarakkal világítanak rajta keresztül.* Tegnapi melancholiájából örjöngésbe csapott át, ami életét komolyan veszélyezteti.

— **A szegedi árvíz évfordulója.** *Szegedről* táviratozzák: Az árvíz évforduló napján, mint Szeged szomorú emlékü fogadalmi ünnepén, ma délelőtt tíz órakor a belvárosi templomban ünnepélyes isteni tiszteletet tartottak, melyen a városi hatóság *Pálffy* polgármesterrel, a királyi tábla, a pénzügy-igazgatóság és egyéb hivatalok tisztikara, valamint a helyőrségi tisztikar Schraml, Gaudernek, Bocicovich tábornokok vezetése alatt testületileg megjelent. A víz betörésének emlékére *éjfélől egy óráig a város összes harangjai zúgtak.* Este a színházban diszeládás volt a Tisza Lajos-szobor javára.

— **Halál a föld alatt.** *Szirovcsák* Józsefné, a Hausmann-gyár igazgatójának a felesége ma délután 5 órakor a föld alatti villamos vasut vázlikorúti megállóhelyén *hirtelen rosszul lett s meghalt.* Harminczhárom éves, csinos asszony volt. Bevitték a törvényeséki orvostani intézetbe s a halál okának kiderítése végett fölbontozták.

— **Appel nyugalomba vonulása.** *Bécsi* tudósítónk telefonozza: Lengyel lapok szerint báró *Appel* lovassági tábornok és bosznia-hercegovinai tartományfőnök nyugalomba szándékozik vonulni. Helyét *Albori* tábornok foglalná el, akinek helyére pedig *Holz* insbrucki tábornok kerülne. Hír szerint báró *Appel* visszavonulása alkalmából a *tábornagyfi* címet kapja meg.

— **Technikus táncestély.** Sikerült táncestélyt rendeztek ma a technikusok az Vigadó összes termében. A táncot hangverseny előzte meg. A hangversenyen a technikus zenekaron kívül *Nádai Ilonka* is közreműködött, akit szép bokrétaival *leptek meg.* A hangverseny után megkezdődött a tánc, mely virradtig tartott.

— **Kényes kérdés.** *Londonból* táviratozzák: Egy kínai távirat jelenti, hogy súlyos udvari etikette-bonyodalmak vannak készülöben abból az alkalomból, hogy a mennyei birodalom ura *Henrik* porosz herceget fogja fogadni. A „nap fia“, ahogy a kínai császárt az alattvalói nevezik, még soha életében állva nem fogadott senkit és *ettől a szokástól most sem akar eltérni.* Henrik herceg azonban, mint egy uralkodóház tagja, erre jogot formál. Hogy miképen fogják a kényes kérdést elintézni, még nem bizonyos. A kínai császárt azonban még másféleképen is igyekszik akadékoskodni, amennyiben határozottan tiltakozik az ellen, hogy Henrik herceget és kíséretét a császári palotában szállásolják el és azt kívánja, hogy *máshol szerezzen magának lakást.* Egyelőre nagyban folynak a tárgyalások, hogy ez ügyet mindkét fél megalgedésére elintézhessék.

— **Öngyilkos flu.** *Kolozsvárott Zobatz* papirkereskedő husz éves *Jenő* fia — mint levelezőnk táviratozza — ma az apja üzletében *agyonlőtte magát.* Miért lett öngyilkossá, nem tudja senki.

— **Gróf Zichy Jenő elutazása.** Ma délután fél 3 órakor indult el a keleti pályaudvarból gróf *Zichy Jenő* keleti felfedező útjára. A magyar kormány ez alkalomra díszes szalonkocsit bocsátott a gróf rendelkezésére. A kocsiban kivüle *Csiki* Dr. Ernő, a nemzeti muzeum állattárának tisztviselője, mint az expedíció egyik tagja, foglalt helyet. A nemzeti muzeum *Szalay* Imre miniszteri tanácsos és muzeumi igazgató vezetése alatt testületileg jelent meg, hogy bucsut vegyen a főúrtól, aki expedíciójának eredményeivel első sorban a nemzeti muzeumot fogja gazdagítani. A grótot kutató útjában a nemzeti muzeum részéről *Csiki* kívül a régiségtár és a néprajzítár egy-egy tisztviselője kíséri. A távozó gróftól *Szalay* Imre a nemzeti muzeum és gróf *Zichy* Manó, a család nevében, vett bucsut.

— **Meggyilkolt földbirtokos.** *Lugosról* táviratozzák: *Erdmann* János földbirtokost ma reggel a városban kívül a Temes partján meggyilkolva találták. Az a gyanu merült fel, hogy *éjjel az utcán rabolták ki és holtan vitték a színhelyre.* A tettest nyomozzák.

— **Az árvaleányok főnyereménye.** A „Pesti magyar kereskedelmi bank“ váltóüzlete által eladott és 100.000 koronával kihuzott sprsjegyeknek magát megnevezni nem akaró tulajdonosa ezer forintot ajándékozott a fővárosi „*Érzsébet*“ leányárvaház részére, hogy ez összegből a uyerőszámokat kihuzó két árvaleány kelengyéjére 100—100 forintot, a többi, az intézetben levő árvaleányok 300 forintot és az árvaházi alap, alapítványként, 500 forintot kapjanak.

— **Felgyújtott erdők.** Az esztergom-szentgyörgymezei közbirtokosság *erdejét* — mint esztergomi levelezőnk jelenti, *meggyújtották.* A tűz gyorsan terjed és *óriási kárt okozott.* A bűn elkövetésével a primási uradalom egyik pásztorát gyanusítják.

— **Népgyűlés a városligetben.** A nemzetközi szociáldemokrata munkások holnap délután 4 órára a városligeti Aréna-térre népgyűlést hívtak egybe. A személyes szabadság és a sajtószabadság a népgyűlés programjának főtagjai. A gyűlésre *tüntetőkörmenetben* vonulnak ki a Calvin-térről.

— **A vihar áldozatai.** *Fiumei* tudósítónk jelenti: Az Adrián dühöngő viharokról egyre újabb rémes jelentések érkeznek. *Bari* mellett az *Antonietta* vitorlás hajótörést szenvedett. A kapitány és egy matróz *vizbefúlt.* *Catania* mellett egy halászbárkával három ember veszett a tengerbe. *Castellamare* mellett a *Haricieia* görög hajó tönkre ment. A *messinai* szorosban elmerült angol gőzös neve *Orsini*, mely Philadelphiába igyekezett. A kár *egy millió líra.* A lipári szigeteken sok vitorlás tönkre ment. A tengerár az utcákat elárasztotta és a lakosság kénytelen volt menekülni.

— **Átváltozott tallérok.** Sárospatakon 1848. márczius 15-én *Szombathy* közbirtokossági pénztárnok indítványára a közbirtokosság, mint nemesi földesuri testület, elhatározta, hogy 12.000 forintnyi arany és ezüstpénzét a *sárospataki evangélikus-református főiskola épületébe befalaztatja.* E határozatot később, mikor mindenfelől borulni kezdett, elővigyázatból tényleg végre is hajtották. A

Hivatalos jegyzések rozsbán.

Table with columns: Ó vagy új, faj, hektoliterenkint, 100 kilogramm készpénz ára. Includes sub-headers for 'előrendű' and 'másodrendű'.

Raktárállomány rozsbán: A közraktárban 20.700 métermáza; a nyugati pályaudvaron 2514 métermáza.

Határidőzset rozsbán. Tavaszi rozsbán alig volt forgalom, változatlan áruk mellett.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Table showing delivery dates and prices for 'előfordult határidőkötések rozsbán'.

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Table showing official delivery date notes for various periods.

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Zab 5 kiral olesőbb, e czikk hajón nagyobb mennyiségben érkezik.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: Mennyiség, faj, ár, hely, etc. for various grain types.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, faj, hektoliterenkint, 100 kg. készpénz. Lists various grain types and prices.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban, 14.400 métermáza árpa, 5600 métermáza zab, 26.300 métermáza tengeri.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table showing delivery dates and prices for various grain types.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table showing official delivery date notes for various grain types.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, március 12.

Szombaton a tőzsde rendesen kevésbé élénk, mert a rákövetkező vasárnapra való tekintettel a kis spekuláció nem igen hűsíti kötésekbe.

Az előtőzsdén: Jelzalogbank 263.50. Osztrák hitelrészvény 363-362.40.

Délleti 11 óra 25 perc zkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 362.75, Magyar hitelrészv. 380.25,

Aranyáradék 121.70, Koronaráradék 99.60, Leszámitoló bank 254.—, Jelzalogbank 263.25, Rimamurányi 246.—, Osztr.-magy. Államvasut 241.—, Ipar- és kereskedelmi bank 103.—, Déli vasut 78.75, Villamos vasut 274.—, Közúti vasut 395.25.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1397.—, Salgótarjáni 567.—570.—, Közúti vasut 395.50—396.—, Villamos vasut 274.—274.50. Magyar hitelrészv. 380.40—380.60.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2 frt; 8 napra 4.50—5.50 frt; március utótlára 6.—7.— frt.

Déltáni 1 óra 30 perc zkor zárulnak:

Table with columns: március 12., március 11. Lists prices for various commodities like gold, silver, and grain.

Az utótőzsdén osztrák hitelrészvény 362.20—362.50—362.30, magyar hitelrészvény 379.75. osztr.-magyar államvasutak 340.25—340.50 forinton kötött.

Déltán 4 óraker zárulnak:

Table with columns: március 12., március 11. Lists prices for various commodities like grain, oil, and sugar.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, március 12. A Szilvaüzletben szilárd volt az irányzat, az áruk nem változtak; kötetett szerbiai szokványúru 11.61 forinton és 100 darabos 13.40 forinton.

Hivatalos jegyzések.

Large table with multiple columns and rows listing prices for various goods like oil, sugar, and other commodities.

Budapesti vásárocsarnok.

Budapest, március 12. A vásári forgalom: Használat a forgalom élénk, áruk csökkentek. Baromfi élénk, áruk szilárdak. Halban lanya, áruk emelkedtek.

kilónkint). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.40—2.00 frt. Csirke 1 pár 1.00—1.30 frt. Lud hizott kilónkint 60—65 kr. — Különlélék. Tojás 1 láda (1440 drb) 32.5—34.0 frt.

Szesz.

Budapest, március 12. Kontingens nyersszesz jegyzése 19.25—19.50 forint. Irányzat szilárd. Finomított szesz nagyban 57.—57.25,

Bécs, márc. 12. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 20.50 forinton kelt el.

Frága, márc. 12. Adóztott tripló szesz nagyban 56—56 7/8 frt.

Trieszt, márc. 12. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 11 forint azonnali szállításra.

Berlin, márc. 12. Szesz helyben 42.— márka = 24.65 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszázalék.

Stettin, márc. 12. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 41.30 márka = 21.25 frt.

Boroszló, márc. 12. Szesz (50-es) pr. áprilisra 60.70 márka = 35.62 frt; szesz (70-es) pr. áprilisra 41.— márka = 24.07 frt.

Hamburg, márc. 12. Szesz márc.—ápril 21.—márka = 12.33 frt; ápril—májusra 21.—márka = 12.33 frt;

Páris, márc. 12. Szesz folyó óra 45.— frk = 23.72 frt; áprilisra 45.— frk = 23.72 frt; májustól 4 óra 44.25 frk = 23.33 frt;

Czukor.

Prága, márc. 12. Nyers cukor 88% cukortartalom, franco Aussig. Azonnali szállításra 12.50 frt.

Hamburg, márc. 12. Nyers cukor f. o. b. Hamburg, azonnali szállításra 9.15 márka, májusi szállításra 9.27 márka,

Páris, márc. 12. Nyers cukor (88 fok) kész árú 29.——29.50 frk, fehér cukor márcziusra 31 7/8 frk, áprilisra 32.—frk,

London, márc. 12. Jávaczukor 11 1/4 shilling. ártartó. Nyers cukor és Jegecedett cukor nyugodt, ártartó; finomított mérsékelt keresve,

Olajok.

Páris, márc. 12. Repceolaj folyó óra 52.50 frk (= 24.71 frt); áprilisra 52.75 frk (= 24.83 frt);

Hamburg, márc. 12. Repceolajhelyben 52.—márka (= 30.52 frt).

Köln, márc. 12. Repceolajmájusra (hordóval) 54.50 márka (= 32.— frt).

London, márc. 12. Repceolaj 22.09 sh., lenolaj 16.3 shilling, gypot magolaj 14.9—15.6 sh., terpentín 25.— sh.

Petroleum.

Hamburg, márc. 12. Petroleum helyben 5.25 márka = 3.08 frt.

Antwerpen, márc. 12. Petroleum fin. helyben 15 1/8 frank = 7.37 frt.

Bréma, márc. 12. Petroleum fin. helyben 5.40 márka = 3.17 frt.

MINDENFÉLE.

Műfogsor — egy kutyának. Már hiába, a századvégiesség kiterjed az állatvilágra is. A liberális, cipős, szemüveges kutya után megjött az első — **hamisfogu** kutya is. — Egy előkelő londoni fogorvos észrevette, hogy a kutyája elaggott és alig tud valami szilárdabb táplálékot magához venni.

— Nem azért vagyok fogorvos, — mondotta, — hogy fogatlan teremtés járjon a házámban.

Elővette a kutyát, narkotizálta és két erős, hiánytalan fogsort rakott a szájába. A kutya, fölbreddvén, roppant kenyeimetlenül érezte magát a kiköphetetlen fogakkal szájában. Fűt, köpködött, kapargált szegény, de csak nem tudta sehogysem kikaparni a fogait. Egy hét múlva azonban egészen megbarátkozott a mesterséges szerszámmal, sőt bátorozottan ürt is neki, mert evőképessége teljességében visszatért. Az utolsó londoni kutyakiállításán részt is vett, és igen nagy nézőközönsége is akadt.

Chimay hercegnő a múlt században. Ennek a századnak egyik legnagyobb botránya a **Chimay** herceg felesége, **Ward Klára** nevében fűződik, aki köztudomás szerint megszökött Rigó Jamesival, a világ legszerencsésebb cigányprimásával. A Chimay hercegi családban, úgy látszik, tradíció az, hogy férfi tagjai feleségeik révén válnak híresekké. Csak-hogy nagy a különbség a múlt és a jelen között. **Ward Klára** világszerte megbámult szép asszony, míg egy múlt századbéli Chimay hercegnék épen a **csunya** felesége szerzett európai hírnevet. **Saint-Simonnak**, a híres pamphlet-írónak volt egy leánya, piczi tenetű, széplős arcú, széles száju, nagy orru, idomtalan, alakatlan teremés, maga a megtestesült csufság. Soha senki nem látta, emberek közé nem bocsátották, apja gondosan őrizte palotájában, mégis legendák keringtek a csufságáról. És erre a leányra pályázott **Chimay** herceg. **Saint-Simonnak**, a leány apjának ugyanis nagy befolyása volt a **francia régensre**, s úgy látszik, erre a befolyásos összeköttetésre volt szüksége **Chimay** hercegnek. **Saint-Simon** ösztönként feltárta előtte a valót: a levélben, amit írt a hercegnek, szokása szerint valóságos karrikaturát festett a saját leányáról. Kijelentette azt is, hogy az ő befolyására ugyan ne számítszon. **Chimay** herceg azonban olyan állhatatosan megmaradt a szándéka mellett, hogy **Saint-Simon** utóvégre is kénytelen volt a leányát hozzáadni. **Chimay** herceg, miután három éven át hiába esengett az apósa protekciójáért, odahagyta Páris, meg a feleségét, de azért élete végéig is törvényes férje maradt annak a csufágnak.

XVI. Lajos gyermekkorából. A szerencsétlen végű XVI. Lajos nagy reményeket és várakozásokat keltett maga iránt még kicsi fiú korában. Korán fejlődött az esze és igen okos gyermek volt. **Mirepoit** érsek tréfából mindig azzal ijesztette, hogy neki **tükös ablaka** van, azon keresztül mindent meglát, ami a dauphin szívében történik. — Egyszer **Fleury** hiboros, a mindenható miniszter, évődve így szólt a királyfihoz:

— De, hát számíthatok-e a jövőben is a barátságára? Nem is gondol rám, ha nagy lesz s mindenki tisztelettel, hódolattal közeledik majd feléje. A királyok barátsága sohasem hosszú ideig tartó.

— De azért — felelte a dauphin — **maga elég jó ablakot szerzett magának a király szívében.**

Egy más alkalommal meg anyja, a királyné, **Lesczinszka Mária**, úgy szólott hozzá:

— Rossz fiú, mennyi gondot fogsz nekem okozni!

— Ugyebár, mamám — szólt a kis királyfi — mégis csak nagyobb bajod volna, **ha én nem volnék a világon!**

A hold és a dadogás. Franciaország egyik vendéglőjében van egy ember, aki dadog, ha esik az eső, és folyekonyan beszél, ha szép idő van. Egy francia orvos rájött, hogy a hold befolyásolja a dadogókat és e tekintetben nagyon sok megfigyeléseket tett. Az ő nyilatkozata szerint a dadogás fokozódik holdvilágos éjjeleken, vagyis feltűnőbb olyankor, midőn teli hold van, mint akkor, midőn újhold van.

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ

(Politikai és társadalmi tréfás rajz.)

Irla: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (22)

A becsületbiróság másnapra halasztott tárgyalásán csakugyan használt az argumentum. A Perjessy-párti bírák meghökkennek. Ez bizony igaz. A kopasz koponya eleget izzadott (mert a kopasz becsületbíró vitte a szót), lát-szott rajta a kinlódás, de nem birt semmi ellenargumentumot kifacsarni. Az ilyen fejnél a mézskő is hamarabb ad szikrát. Igaz vagy nem igaz, ők azért a felük felé szeretnék hajlítani az igazságot, mert ők bírák, s oda argumentáltak, felhozván hetet-havat, hogy a felük még sem tartozik megverekedni Alapival.

A másik Perjessy-féle bíró megbelegedett az ejjel — tehát ujjal kellett őt pótolni: báró Harkányi Frigyeszel. Ez legalább szeretetreméltó ellenség, (vagy bíró — mert mindegy) közbe-közbe vidám adomákat szőtt.

— Ezeket már hallottam — jegyzé meg Zrinyi.

— Hol? Kitől? — kérde Harkányi röstelkedve.

— Még csaktornyai lakós koromban az ottani plébánostól.

A becsületbiróság gonoszul mosolygott a régi adomákon, de Zrinyi gavallérosan viszonozta egy ujjal:

— Olyan világ van itt ti köztetek — mondá kedélyesen, a tárgyalás argumentumaira czélozva — mint az én gyerekkoromban volt **Ferdinand** és **János** alatt: **Ferdinand** is nevezett ki a megyembe, **Somogyba**, főispánt, **Szapolyai** is. A **Ferdinand** főispánja is megyegyűlést hívott össze **Kaposvárra** és megalakította a tisztikart: alispánt, szolgabírákat, községi bírákat, nemkülönb a **Jánosé** is. Már most aztán egy-egy faluban az egyik ember a **Szapolyai** hívének vallotta magát, a szomszédja ellenben már a **Ferdinand** pártján volt és így tovább. Ha két különböző pártban voltak **Péter** és **Pál** és ha összepereltek, hát egyik is a maga szolgabírójához vitte a panaszát, a másik is. Volt ebből nagy herce-hurca. Ha pedig egy pártban voltak és elmentek teszem azt a **Szapolyai-párti** bíróhoz, hát amelyik elvesztette a pürét, legott átpartolt **Ferdinand**hoz, ahol aztán okvetlenül megnyerte a **Ferdinand-párti** bírnál. Ezért tűntök ti fel nekem olyan nagyon ismerősöknek. Mintha már találkoztam volna az igazságaitokkal valahol.

Hosszas vita után végre az elnök, a katonaviselt fehér aggastyán, az Alapiék argumentumainak adott igazat s meghozatott a határozatot, hogy báró Perjessy elégtételt tartozik adni Alapi Gáspárnak.

Nagy érdeklődést keltett a fashionable körökben a párbaj hire. Egyébíránt mindenütt. Hogyne, az ördögbe! Párbaj egy exhottal! Egy Zrinyi-korabeli vitézzel. Aki különben úgy néz ki, mint egy beteg macska, vagy mint egy egészséges szabólegény. (Kricsi's Worte.) Ah a Perjessy, a kedves Miska báró. Irigylendő egy miskaság! (Auch Kricsi's Witz.) Mon dieu, milyen rekord! Megvagdalni egy renaissance korabeli lovagot, egy afféle Bouillon Gottfried en miniature.

A nevezetes esemény minden mozzanata reprodukálta a lapokban. Ezek a papír-or-gazdák szeretik a vért. Nagy farizeusok. Ha meglátják a vért, lármáznak szörnyülködnek, közzé keverik könyveiket és a tintájukat, de szeretik, kimondhatatlanul szeretik a vért — a másokét.

És a Belzebub segíti őket. Nagy szenzá-cziót tologatott eléjük.

A párbaj, mely egy vivóteremben történt, könnyü sértés lévén, kardra ment, első verre. Senki se gondolt szerencsétlenségre. A Miska báró már két év előtt megkapta a „bajnok“ czímet az Athletikai Clubtól, hát nem esirke; — Alapi is tudja a módját, ha el nem felejtette, hát egy pár bravour-suhintást mutatnak s végzik valami szerény karczolással.

A felek kiálltak s Alapi csak játszott egy darabig a kis báróval, még hátrált is, aztán mintha egyszerre megunt volna, hogy elég volt már, bizonyos vehemenciával csillant meg kezében a penge sajátszerű cikázással, amit, állítólag, egy arabtól tanult háromszáz és néhány esztendő előtt.

Egyetlen könnyed vágással, annyi grace-szal, mint mikor egy almát akar valaki elegánsan kettészelni, a balhalántéktól kezdődve, végig a balszemen a szájadlason, széthasította a Perjessy koponyáját, úgy, hogy megnyílt a helseje, mint egy biblioteka, a szeme pedig kifutott s az irtózatos vágás el nem végződhet-vén a koponyán, utat hasított magának be mélyen a jobb vállperczebe és ott átvágta az élet-eret. Előemberek soha se láttak ilyet. A Toldi Miklós ereje lakott ennek a vézna embernek a sovány karjaiban.

Ide, Farkas! Hamar Farkas! rohantak az orvosok a szivacsokkal, tapasztakkal, tüikkel.

Alapi Gáspár ellenben leereszté a kardját nyugodtan és csendesen, a Perjessy ségégei felé fordult:

— Manu propria — mondá az ő szatirikus fanyar mosolyával. — Reményem, elismerik most már az urak, hogy az **i g a z i** Alapi Gáspár vagyok de Nagy-Kemlék.

Azok szótlantul, megüvegesedett szemekkel néztek rá, mint egy természetfölötti szörnyetegre.

Az orvosok mindent megtettek, amit lehetett, de nem volt mentés: az elvérzést nem lehetett megakadályozni, és az előhívott mentők már csak holttestet találtak.

Volt nagy megrökönyödés a városban. Az eset hire elterjedt, mint a futó-tűz, egy óra múlva már a kis bogárhátu házakban is beszélték, a Gellért alján és a távol Zuglóban fákat nyesegető napszámosok közt folyt a szó:

— Megint bomlanak a nagy urak. Egyet lelőttek maguk közül.

— Ostoba mulatság. Mikor vadaskertjük van és lehetnének őzet is vagy szarvast.

Bent a város közepén a Korona-utczában pedig csoportokban álltak ki a boltajtók elé az inczi-finczi varrólányok, előrozsák a művirágok között s sóhajtozva emlegették:

— Pedig, istenem, de szép fiú volt.

A hordárok rikácsolva árulták a lapok rendkívüli kiadásait: „Halálos kimenetelű kardpárbaj!“ A nemzeti kaszinó épületére kitzűttek a gyászlobogót. A képviselőház folyosójára dr. Rosenberg Gyula hozta meg a hirt s ott mingyárt azt kezdték firtatni, hogy mit hagyott itt a halott; s minthogy nem volt egyéb, csak egy vadászeb-idomító szövetkezetnek elnöke, azt találgatták, hogy kit lehetne a helyére tenni. Mint minden megüresedett hivatalnál a világon, itt is mingyárt mindenkinek Hieronymi Károly volt az első gondolata — csak azután ágaztak szét a jóakaratok kevésbé tekintélyes egyéniségek közt.

A részvét a temetés napjáig (szombaton délután volt a Perjessy temetése) óriási módon felszigáztatott, részint a lapok cikkei által — melyekből csak néhány czímet kell fölemlíteni: „Középkori brutalitás“, „A holt vitéz suhintása“, „Egy horvát Holubár“ — részint azon megható részletek miatt, melyek kolportáltak. A

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. március 12-én.

Main table containing market data for various securities, including government bonds, bank shares, and commodities. It is organized into multiple columns with sub-sections like 'I. Államadósság', 'II. Más közkölcsönök', 'III. Záloglevelek és kölcsönkötvények', etc.

1-ol a lejárt értékpapiroknál, melyek ápr. 1-én nem esik össze a lejárt napra, az osztalék az utolsó üzletnapra vonatkozólag érteendő.

A tavaszi és nyári idősakra való tekintettel

Áruházam oly annyira van felhalmozva cipőárukkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Árám oly olcsók, hogy valóban bámulatos.

Férfiaknak.

Czúgcs cipő, egy darab pitting bőrből	3.—
Borjúbőr, kesztyűbőr szárral, elegáns	3.20
Dívtos barna színű, bergsteiner cipő	4.—
Dívtos barna színű czúgcs cipő	4.—
Dívtos szürke barna hűvös, első kapcsos cipő	4.30
Dívtos zöld színű első kapcsos cipő	4.50
Dívtos szürke barna felcipő	3.50
Északi cipő, világosbőr vagy kesztyűbőr szárral	4.20

Hölgyeknek.

751 lastin czúgcs cipő, 16 cm. magas selyem crag	2.90
Zegsbőr czúgcs cipő	3.—
Dívtos színű barna fűzős angol cipő	3.20
Dívtos színű barna gombos angol cipő	3.40
Dívtos zöld színű fűzős cipő	3.40
Bergsteiner gombos cipő 11-12 gombmagas 4. - írtszalon-lakból	4.—
Dívtos színű barna felcipő	3.40
Zegsbőr regatta-cipő, kőnyi talp	2.40
Lastin regatta-cipő, kőnyi talp	2.40
Órmező felcsizték mindennemű dívtos barna és zöldszínű, valamint fekete bor gombok, gombos és fűzős-cipőkben. — Vidéki rendelések postai eszközökkel több száz dívtos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel	538

AGULÁR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6. a New-York palotával szemben.

Mindennemű ócska
ajtók
és
ablakok
meret után teljesen befalazásra elkészítve olcsón kaphatók
Eisler Izidor és fia
építési asztalosoknál
Budapest, Nádor-utca 61.
a Lipót-körút sarkán 645

Elsőrangú szabónő
ajánkozik a n. é. hölgyközönségnek.
Heim Irén
BUDAPEST,
Csengery-utca 62/a. sz.

Diskrét betegségek ellen.
Páratlan sikertől gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánlható.

Dr. Mitzger Tivadar
hydro-elektrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Teréz-körút 44. I. em.

Az ideg- s nemi betegségek elnevezése alatti rejlő különféle legellanyagoltabb bántalmak, makacs bőrbajok ifjúkori könnyelműség folytán fellépett bármily nagyfokú gyengeségi állapotoknál az állalam alkalmazott **Kataphorése** gyógy mód **összes gyógy módokat** hasonlít-hatatlannal s messze felülmúlja, a mennyiben gyógyszerektől menten **nehány nap alatt győkeres, állandó s teljes gyógyulást** biztosít.

Intézetem a modern higiénia és orvosi technika elsőrendű vívmányait szentnagyszabásu gyógytermekkel van berendezve. Tapasztalt, biztos és gyors eredmények folytán **honorarium teljes gyógyulás után fizethető** külön varcsermek. Külön be- s kimenet. Rendelés naponta d. e. 9-11-ig, d. n. 2-8-ig. Levelekre díjmentesen válaszoltatik.

Borárverési hirdetmény.
A tarczali m. kir. vinczellér-iskola és a vele kapcsolatos telepek 1896. és 1897. évi termelésű borai folyó évi márczius hó 27-én délután 2 órakor kezdődő nyílt árverésen eladásra bocsátatnak.
Az árverezők kötelesek a megvenni szándékolt borkészlet kiküldési árának 5%-át az árverés megkezdése előtt az alólt igazgatóság kezéhez bantpénzül lefizetni.
A borok minőség és termelési hely szerint csoportosítottan árvereztetnek el. Az egész eladó készlet mintegy 700 hl.; becsértéke hektoliterenként 16 és 65 forint között változik. A borok ezukor, szesz és savtartalomra elemezve vannak.
Az árak hordó nélkül értendők; a hordók hektoliterje 2 frt 60 kr.-jával számítottak.
Az árverés megkezdése előtt írásbeli zárt ajánlatok is adhatók be, melyekhez szintén 5% bantpénz csatolandó.
Az eladandó borok márczius hó 20-tól kezdve alulírt igazgatóságnál való egyszerű jelentkezés mellett előzőleg is megzidelhetők. Ugyanott bővebb felvilágosítások szerezhetők.
Tarczalon, 1898. évi február hóban.
A m. kir. vinczellér-iskola igazgatósága.

**Ezernyolecszáz-
Negyvennyolcszáz**

A Magyar
Szabadságharcz Története
képekben.

Szerkesztette Jeles írók és művészek közreműködésével
Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor.

ELKÉSZÜLT

Ezen diszmű 1000 egykoru képpel, kitűnő kézírások, nevezetes okmányok, kiáltványok s egyéb jellemző nyomtatásokkal a dicső idők érdekes erekljeinek teljes gyűjteménye, mely a nagy korszak lefolyását hű képekben szemléltetően varázsolja elénk.

A képek időrendi sorrendben következnek egymásután, minden kép alatt magyarázó szöveggel, úgy hogy a munka ifjunak és öregnek egyaránt élvezetes olvasmányt nyújt.

A munka daczára rendkívül diszes voltának fölötte olcsó,
30 füzetben 9 forintba,
diszkötésben 12 frt az ára,
külön diszkiadás amerikai simított velin-papiron nyomva 15 frt.

Megrendelhető füzetekben előfizetés útján és kötve utánvétellel vagy csekély **havi 1 frtos** részletre is.

Alulírt rendelőlapot tessék levelezőlapra ragasztva a kiadóhivatalba beküldeni.

Az „Országos Hirlap” kiadóhivatala által megrendelem a mű kiadótól Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságtól az

Ezernyolcszáznegyvennyolcszáz
a magyar szabadságharcz képekben

című diszművet füzve 30 füzetben 9 frt, kötve diszkötésben 12 frt-ért, ugyanaz amerikai simított papiron 15 frt-ért és kötelezem magamat a mű átvételétől kezdve havonként 1 frtot mindaddig a munka kiadónak Budapestben fizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetések be nem tartása esetén az esedékes összegek rajtam postai megbizás útján (30 kr. postaköltség hozzászámítása mellett) beszédhetők.

Hely és kelet: Név és állás:

Az „Országos Hirlap” tek. kiadóhivatalának Budapest, József-körút 65. sz.

Rendelő-lap.

Alulírott ezennel megrendelem íly című művet:

Ezernyolcszáznegyvennyolcszáz
a magyar szabadságharcz 1848/49-ben

Szerkesztik Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor.
30 füzetben 30 kr-jával a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett:

Előfizetek és postautalványon beküldök:
6 füzetre frt 1.80 24 füzetre frt 7.20
12 „ „ 3.60 30 „ „ 9.—

Hely és kelet: Név és állás:

A szabadságharc 50 éves jubileumára teljesen megjelent nemzeti történelmi diszmunka.

A szabadságharcz 50 éves jubileumára teljesen megjelent nemzeti történelmi diszmunka.

GRACZA GYÖRGY

Az 1848/49. Magyar Szabadságharcz Története.

Az illusztrációkat (881 kép és színyomatu műmellékletek) összeállította Kreith Béla gróf. Teljes öt diszkötésű, a budai honvédszobor dombornyomataival ellátott kötetben ára 35 frt. Öt kötetben füzve 28 frt. Füzetként is kapható. 96 füzet egyenkint 30 kr-ával.

Félszázados évfordulóját ünnepelek ama nagy időknek, amikor a magyar szabadság megszületett. A lánczaitól felszabadult gondolat minden elmét megszállt, a szabadság nagy eszméje minden szívet lángra gyújtott. Amde nagy idők nem támadhatnak, nagy eszmék nem valósulhatnak meg a nemzetek életerejét megpróbáló küzdelem nélkül. A magyar szabadságot egy nap lelkesedése teremtettem meg, de kivívása dicső csaták, kiváló férfiak, legendás vitézségű katonák emlékéhez fűződik.

A mi 1848—49-iki szabadságharcunk szebb, nagyobb, főemelőbb mint bármely más nemzeté.

Ha valami, úgy ennek a szabadságharcnak a története valóságos nemzeti biblia, amelyből hitet, reményt, lelkesedést meríthet a magyar. Sokan és sokféleképp próbálkoztak már a szabadságharcz megörökítésével. Tagadhatlan, van ezek közt több becses mű, különféle emlékirat, naplótöredék, haditörténet stb.

De mindez ideig hiányzott egy olyan könyv, amely szóban és képen akként tünteti fel a szabadságharczot, amint annak mindnyájunk szívében élne, s minden magyar emlékében megmaradnia kell. Könyv, mely a tudomány biztosságával, s a történelmi tárgyilagosságával úgy mondja el ennek a dicsőséges korszaknak a történetét, hogy tanult és kevésbé tanult ember egyaránt igaz gyönyörűséggel olvashassa, hogy az apa gyermekének, a tanító tanítványának, az öreg a fiatalok kezébe adván, elmondhassa: Ime, vedd és olvasd ezt a könyvet, ilyen igaz valójában a mi szabadságharcunk!

Es ime, két lelkes férfi: Gracza György, az ismert nevű író s gróf Kreith Béla 1848-as erekléké buggó gyűjtője, szövetkezik arra a nagy feladatra, hogy kezébe adja nemzetének a szabadságharcz ilyen igazi bibliáját. Gracza György széleskörű tudással, ékes tollal, szeretettel, lelkes hangon megírja a történetet. Kreith gróf pedig összegyűjti hozzá az irások és képes emlékek.

Csaknem négy esztendeig tart a fárasztó munka. S az 1848 ötvenéves évfordulóján végre előtűnik ált a szabadságharcz fonséges drámájának tiszta és világos képe, olyan, aminek azt látunk és olvasunk kell. Előttünk fekszik a nagyszabású mű, amely a harminczas évek reformmozgalmától Kossuth Lajos haláláig terjed, tehát csaknem az egész század történetét öleli fel.

A nagy munkában foglalt képek következőképen oszlanak meg.
Tartalmaz 338 arcképet, 53 hasonmás, 17 emlékképet, 110 jelenetet, 30 katonai, 49 akkori látképet, 84 reliquiát, 24 színhelyet, 22 forradalmi, 136 csataképet, 22 allegorikus képet, 26 gúnyképet. Összesen 881 kép, színes műmellékletek térképek. — Mellékeltet felsoroljuk néhány nevezetesebb képnek a címét.

I. Arcképek:

Albrecht főherczeg. Andrássy Gyula gróf 1848-ban. Apponyi György gróf. Az aradi vértanúk. Arany János. Batthyány és Kossuth (Egykoru rajz). Batthyány Lajos gróf. Czuczor Gergely. Damjanich János (4 arckép). Degré Alajos. Egressi Gábor. Első független magyar minisztérium. V. Ferdinánd császár. I. Ferenc József császár. Gorove István. Görgei Arthur (4 arckép). Görgei és vezérkara. Guyon Richard. tábornok (2 arckép). Haynau és Paskievits. Ihász Dániel (2 arckép). Irányi Dániel. Jellasics József báró. Jókai Mór. Jósika Miklós báró. József főherczeg nádor. Kazinczy Gábor. Kis Ernő, honvédtábornok. Klapka György komárom hőse. Klauzál Gábor. Kossuth Lajos (5 arckép). Lamperg Ferencz gróf. Latour Lemingen-Vesterburg gróf. (3 arckép). Metternich, Mészáros Lázár, hadügyminiszter. I. Miklós czár. Petőfi Sándor (5 arckép). Pulszky Ferencz. Széchenyi István gróf (2 arckép). Tancsits Mihály. Windischgrätz herczeg stb.

II. Ereklék.

Ágyugolyók, granátok a szabadságharczról. Görgei hadipénztára. Honvédségi fegyverek. Huszárpisztolyok, tokkal. Kossuth Lajos utolsó levele Görgeihez. Kossuth Lajos végrendelet. Magyar huszárcsákó. Magyar lovassági karabély. Orosz czinderes löfegyver 1849-ből. A Rákóczy-kard stb.

III. Hasonmások:

Görgei szózata. Klapka utolsó napiparancsa. „Kossuth Lajos azt izenté” dalama. A nemzeti dal Petőfi kézírásával. A szabadsajtó első példánya.

IV. Forradalmi és csataképek.

Budavár ostroma 1849-ben. Az isaszegi csata vázlata. Részlet a kápolnai csatából. Komáromvár ágyuztatása. Merénylet Bem ellen. Dessoeffy agyonlövése.

Megrendelések LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Flai) könyvkiadónak Budapest, Andrássy-ut 21. küldendők be.

Görgei és Kossuth utolsó találkozása. Hentzi halála. A kilencz honvédtábornok kivégzése Aradon 1849. október 6-án. Kossuth a kápolnai csatamezőn. Lamberg holtestét az utcán hurcolja a nép stb.

V. Allegorikus képek:

Agg honvéd a szabadságharczról regél unokáinak, Kossuth Lajos azt izenté. Petőfi halála. A talpra magyar hatása.

VI. Gúnyképek. VII. Katonák. nemzetőrök. VIII. Szent helyek. IX. Akkori látóképek. X. Emlékművek, szobrok.

Az 5 kötetre terjedő teljesen befejezett mű pompás dombornyomatu diszkötés

35 frt

és alant I. számú megrendelő-jegy kitérésével 2 forintos havi részletre kapható. Daczára továbbá a mű teljes voltának, úgy mint eddig, uzenatul is 30 kros füzetekben szerezhető be a mű a következő előfizetési áron:

Teljes 96 füzetben.

Egy negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr.
Egy fél évre (12 füzet) 3 frt 60 kr.
Egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr.
E czélből a II. számú megrendelő-jegy töltendő ki és az összeg egyidejűleg beküldendő

I. **Megrendelő-jegy részletfizetésre.** O. H.
Alulírott **Lampel Róbert** kiadóhivatalából Budapestben, ezennel megrendelem:
Gracza: „Szabadságharcz Története”
Teljes mű 5 kötetben összesen 35 forintért.
Kötelezem magamat az I. kötet átvételétől, illetőleg hótól kezdve mindaddig havonként 1 frtot befizetni, míg a teljes mű törlesztve nincs. A mű a fizetések arányában kötetenkint lesz szállítva.
A részletfizetések be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik s a teljes hatralék azonnal esedékessé válik.
Tudomásul veszem, hogy az első részlet utánvétetik, a többi részlet pedig a czég által beküldendő postatakarékpénztári befizetési lapokon díjmentesen küldhető.

Kelet _____ Név _____
Lakhely _____ Állás _____
(Kérjük olvashatóan kitölteni.)

II. **Megrendelő-jegy előfizetésre.** O. H.
Alulírott **Lampel Róbert** kiadóhivatalánál Budapestben, ezennel előfizetek:
Gracza: „Szabadságharcz Története”
30 kros füzetekben.
Egy negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr. } a nem kívánt
Egy fél évre (12 füzet) 3 frt 60 kr. } előfizetés törölendő.
Egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. }
és a megfelelő összeget egyidejűleg postautalvánnyal küldöm.
Kelet és lakhely: _____ Név: _____

Kívánandó és beküldendő.

1898-as idényre!

Weiner Kátyás

divatruháza

Budapest, Andrásy-ut 3.

tisztelettel irtesíti a tisztelt hölgyeket, hogy tavaszi és nyári

gyapju-, selyem- és mosó-kelme

ujdonságai

nagy választékban már megérkeztek.

Elismert olcsó árak!

Minták vidékre ingyen és bérmentve.

Előfizetések és hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivataláb an

VIII. ker., József-körut 65. sz.

A PESTI HENGERMALOM-TÁRSASÁG LXV. közgyűlése.

A mai igazgatósági ülés határozata folytán a Pesti Hengermalom-Társaság t. cz. részvényesei, utalással az alapszabályok 16. és 17. §-aira, ezennel meghívotnak a folyó évi márczius hó 22-én délelőtti 10 órakor telepünk (Hengermalom-épület, V., Klotild-utca 6. szám) ülésformában tartandó

közgyűlésre.

A tanácskozás tárgyai:

1. Jelentés a lefolyt üzletéről, a mérleg előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
4. Határozat a fizta nyereség hováfordítása iránt.
5. A lágymányosi telkekre vonatkozó adás-vételi szerződés előterjesztése és határozathozatala e fölött.
6. A felügyelő-bizottság három rendes és egy póttagjának megválasztása három évre és a rendes tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.

Jegyzet. A mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése folyó évi márczius hó 14-től fogva a társaság üzlethelyiségében a betekintésnek nyitva áll.

Budapestben, 1898. február 24-én.

Pesti Hengermalom-Társaság.

* 16. §. A közgyűlésen, egy a rendesen, mint a rendelkezés csak azon részvényes bír szavazati joggal, kinek legalább három egész részvénye legalább három hónapjal a közgyűlés előtt a társaság részvénykönyvébe nevére bevezetett és a részvényét, a szelvényekkel együtt, legalább három nappal a közgyűlés megtartása előtt, a társaság pénztárána alá letették. Minden három egész részvény egy szavazatra jogosít. Ugyanazon részvényeseknek második és további szavazatra azonban öt már a letétmennyezet részvények birtoklása is jogosítja, mely birtoklás egészítő üres formában any által igazolva van.
* 17. §. Minden szavazati jogosult részvényes, más szavazati jogosult részvényes által, képviselhető magát a közgyűlésen.
Gyűlési, vagy gondnokosi alatti levélk azokban aintaggy községek, társulatok, vagy testületek törvényes képviselői által képviselhetők magukat meg akkor is, ha az utóbbiak nem részvényesek.
(Ülésnapon és az utóbbiak.)

10.000 koronát nyert a nálam vásárolt 4564. számú sorsjegy; továbbá 1000 korona és sok 500 koronás nyeremény.

Első m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

KOHN DÁVID BUDAPEST, Haris-bazár.

Ezennel van szerencém köztudomásra hozni, hogy az első magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító telepeimet Haris-bazárból

Teréz-körut 6. szám alá

helyeztem át és ugyanott egyszersmind banküzletet is nyitottam. Amiódon irántam eddig tanúsított bizalomért köszönetet mondok, kérem azt jövőre is részemre fentartani és osztály-sorsjegyekre valamint minden a bank-számlába vágó becses megbízásait u. ezimemre:

Kohn Dávid, Budapest, Teréz-körut 6.

juttatni, melyeket mindig a legpontosabban és legelőzékenyebben eszközölni fogok.

Együttal felhívom a figyelmet az első magy. kir. szab. osztálysorsjáték utolsó és főhúzásra, amelyből **30.000 nyeremény, 9.950.000 korona** összegben huzatnak és ajánlok addig, míg a mérsékelt készlet tart:

1/1	1/2	1/4	1/8
20 frt	40 frt	20 frt	10 frt

Elfogadok ép ugy már most előjegyzéseket és megrendeléseket a második osztálysorsjáték 1. osztályára a következő eredeti áron:

1/1	1/2	1/4	1/8
6 frt	3 frt	1.50 frt	75 kr.

A második osztálysorsjátékra szolid megrendeléseket kívántra azonnal is eszközölök. A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben ezen tervezetben is

1,000.000 korona

Vidéki megbízásokat utánvétellel is eszközölök. Az első magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye és váltóház

KOHN DÁVID

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 6. szám.

25 évi, részben katonaságnál, a budapesti és bécsi kórházakban, részben magánorvosi praxisban szerzett bő tapasztalatok utján gyógyítja, legrövidebb idő alatt, lelkiismeretes alapossgal és biztos eredménnyel

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és kir. ezredorvos

a nemi betegségek elnevezése alatt összefoglalható valamennyi bántalmi, makacs nő- és bőrbetegségeket, gyengességi állapotokat pedig az orvosi világ által legujabban felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Elektromassage

által.

Lakik: Budapest, V., Váci-körut 4.,

I. emelet.

Levelekre díjmentesen és kimerítően válaszol-tatik. Gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Rendelés naponta 9—4 óráig és este 7—8-ig

Sürgönyözim: Országos Telékintézet.

Törvényhatóságilag engedélyezett intézet

TELEFON.

mindenfélé ingatlanok, telkek, birtokok, házak és villák

a fővárosban, vidéken, valamint az ország minden részében eladtnak és vétetnek. Ugyszintén az intézet eladja saját telkeit és ingatlanait. Eszközi a telkek és birtokok felosztását (parcellázását) és csereüzletet továbbá mindenem biztosítások, valamint a haszonbérleti szer-ződések megkötését is.

Pénzkölcsön ingatlanokra, birtokokra, házakra, telkekre, váltókra és értékpapirokra eszközöltetik.

Bizományba veszi és eladja az összes gazdasági terményeket és vállalkozik vasutak és iparvállalatok létesítésére és finanszírozására.

Országos központi telok és birtok eladási és vételi intézet, Budapest, VIII., Kerepesi-ut 19.

Müller Lajos, igazgató-tulajdonos.

Előleg az intézetnél nem szentendők. Ezen előrendű intézet a maga körében páratlan az országban, saját eszközeikkel rendelkezik, az or-szág minden részében, valamint a külföldön is teljesen megbízható összeköttetésekkel bír, melytől is feltétlen kihasználva joggal tarthat igényt.